

Trebiñu konterriko euskal toponimia (II)

Luis Mari MUJICA

ABABANA

Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1665 urtea.

ABAI SOLO

Obekuriko lurtsaila *.

ABAI SOLO, ABADESOLO

Obekuriko saila, González Salazar 1735 urtea.

ABARDURI

Azkartzako saila, erreg. 221.50.46.

ABARO

Trebiñuko saila.

ABELLAÑA

Trebiñuko lurtsaila, erreg. 188.31.77.

ADABANA

Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1691 urtea.

ADABARRA

Sasetako saila.

AGALATIA

Trebiñuko saila.

AGILLO (AGILU)

Trebiñu konterriko herria *.

AGITURRI

Golernioko saila, erreg. 291.75.194.

AIARRO

Pedruzoko saila.

* *Abaisolo, Abadesolo* saila. *Abade* - "B" "sacerdote" lat. *abbatem*-etik *abad* erro-mnikoaren zehar; *-solo* "heredad, sembradio", "campo".

* *Aguillo (Agilu)* herria. *Gogate una rega, Agellu una rega, Pudio una rega* 1025 urtean, *Balparda, Vizcaya* y sus fueros I, 388, *Gogate I Rg., Agellu I rg...*, Serrano, C.S. Millán, 104. Badira beste testigutzak ere: *Aguello* 1325 urtean, *Agilli* 1637 urtean (Lpz. Gereñu, op.c. 20). Hemengo toponimo nagusiaren ildokoa da *Agilllobide*. Llorente-ren ustean, Kalagurriko zerrendako *Aguelu* geroko *Aguillo (Agilu)* da; kasu horretan lat. *ager*-en erroitik datorren *agellus* "campo pequeño, campillo" diminutibalaren errokoa litzateke. Cfr. J. Caro Baroja, *Historia General del País Vasco* III, 189-190.

AIMA	ALANBALZA (ARANBALZA?)
Baxauriko saila.	Uzkioko saila.
AIMA (ZARUASTEIA)	ALARRTE
Baxauriko saila, Gonz. Salazar	Trebiñuko saila.
1561 urtea.	ALBAINA (ALBAITA)
AISPE	Trebiñu konderriko herria *
Ozanako saila, erreg.	ALBINETE
151.186 *	Billa Toberako saila.
AISUNZA	ALDA
Agiluko saila, erreg. 10. 206.	Dordonizko hegia.
AJARTE (AXARTE)	ALDABASA
Trebiñu konderriko herria *	Sasetako lurtsaila, erreg. 113.
AKARRANDURI	16. 212.
Doroñuko lurtsaila, erreg.	ALDAI
209. 43. 32.	Trebiñuko lurtsaila, erreg.
AKITURRI	189. 34. 218.
Golernioko saila, erreg. 291.	ALDAIA
75. 194.	Billa Toberako lurgintza.
AKUZMENDI	ALDAPETA
Billa Toberako saila.	Baxauriko saila *
ALAGATIA (AGALATIA?)	
Trebiñuko saila.	

* *Aispe* saila. *Aispe* tokizenean *aitz*-“roca” ekialdekoa islatzen da; -pe “cabe, debajo”. Bere ondoan *Aspe* “sopeña” mendebalekoa.

* *Ajarte* (*Axarte*) herria. *Hasarte*, *Fachart* 1025 urtean Donemillagako zerrendan, *Fachart* 1257 urtean (Hergueta), *Haxarte* 1325 urtean, *Axarte* 1593 urtean. *Fachart* aldakiak hasierako *h* fonemaren nolabaiteko zintzurkatzea islatzen du *Haxarte* / *Hassarte* arkaikoarekiko). Hemengo *Axarte*- “*entrerocas*” *Ajarte* bihurtu da gerora gaztelaniaren ukituan; -*arte* “entre”, “espacio intermedio”.

* *Albaina* (*Albaita*) herria. *Albaita* bezala 1257 urtean (Hergueta), *Albaina* 1556 urtean eta ondorengoetan. Badirudi *alb*- erroa aurelatinoa dela eta amaierako -*ina* atziki latino baten ildokoa. Bestalde, 1257 eta 1325 urtetako *Albaita*-k arabiar ildora ere garamatza, hizkuntza horretan *balda* “blanca” izaki. Cfr. J. *Asín Palacios*, *Toponimia árabe*.147, M. L. *Albertos*, “Alava prerromana y romana, estudio lingüístico”, in *Estudios de Arqueología Alavesa* (1968), 181.

* *Aldapeta* saila. *Aldapa*- “*cuesta, repecho*”, seguraski, bere erroan *alde*- eta -*pe* “cabe” osagaiak daudela -azkenengoa bokalaren apofoniaz;- eta tokizko atziki latinoa. Hemengoaren osaera dute *Bialdapeta*, *Bialdapebe* (1753 urtea) tokizenek.

- ALDEBELARRA
Trebiñualdeko salla.*.
- ALEKAZA
Trebiñuko salla.
- ALINDAURRA
Lañuko salla.
- ALINDORRA
Lañuko salla.
- ALITXANDI
Axarteko lurtsalla.
- ALKARRIO
Trebiñualdeko salla.
- ALKUMENDI
Trebiñualdeko salla.
- ALMAIA
Trebiñualdeko salla.
- ALMOJABE
Trebiñualdeko salla.
- ALMORA
Trebiñualdeko salla.
- ALMORAZ
Trebiñualdeko salla.
- ALMOSTEA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1684 urtea.
- ALMOSTIA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1734 urtea.
- ALOSTE
Azkartzako salla.
- ALPIDIA (ARPIDIA)
Trebiñuko salla, erreg. 75. 10.
206*.
- ALRANZA
Lañuko salla.
- ALRATEGI
Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1691 urtea.
- ALRIANA
Lañuko salla.
- ALRUSA
Ogetako salla.
- ALTAZA
Zurbituko salla, erreg. 139.
24. 137.
- ALTEGI
Torreko salla.
- ALTIKURIBE
Ozanako salla, erreg. 250.
60. 39.

* *Aldebelarra* salla. "Ittn otra plesa en el termino de Aldebelarra de una fanega surco por bochorno a Fernando Mendoza...". Arch. H. Prov. Hipot. 3384, 267, 1772 urtea.

* *Alpidia* salla. *Al- ar-* "piedra" *r<l* disimilazioaz, *Arpidia* protoera beherago ematen dela, *-pidia* "el camino" kasuan lehen kontsonantearen ahoskabetzeaz. Disimilazio bera *Artegi Altegi*, *Sarbide Salbide*, *Aritxandi Alitxandi* kasuetan. Beherago *Alzubia / Arzubia* "puente de piedra" aldaketa beraz. Ertaroko lekukoetan *arri*-tik hurrengoak: *Ilia vinea de Harrate* 1087 urtean, *Illo monasterio de Arrigorria* 1197 urtean, *Michaelm Petri de Argayc* 1268 urtean, *Johan Periz d'Arryeta* 1350 urtean. Cfr. Términos vascos, 125.

- (ALTO) ALARRATE
Ozanako saila.
- (ALTO) ARTAZA
Saratsuko saila.
- (ALTO) BEROKIA
Axarteko saila, erreg. 92. 13. 6.
- (ALTO) MENDIGURI
Imiruri eta Otxateko saila.
- (ALTO) SAGARRALDIA
Uzkioko saila.
- (ALTO) ESPIRIBIL
Marauriko saila.
- (ALTO) GOMETIZA
San Vicentejoko saila.
- (ALTO) GUSTIBE
Ozanako saila.
- (ALTO) ITURRATE
Ogetako saila.
- (ALTO) KOKUMENDI
Argoteko saila.
- (ALTO) KRUZABALA
Paritzako saila.
- (ALTO) MASEGA
Billa Toberako saila, erreg. 6. 226.
- (ALTO) MATRIKUANA
Billa Toberako saila.
- (ALTO) ORMAZABE
Pedruzoko saila.
- (ALTO) POZARRATE
Ozanako saila.
- (ALTO) REBALZA
Billa Toberako saila.
- (ALTO) SARRTE
Billa Toberako saila.
- (ALTO) SOLARAN
Moscatorko saila.
- (ALTO) SUARRA
Saratsuko saila.
- (ALTO) TALAMENDIA
Paritzako saila.
- (ALTO) TURRIALDEA
Torreko saila.
- (ALTO) TURRISAGRADO
Saratsuko saila.
- ALUDUBE
Bustuko saila, erreg. 2. 186.
- ALZABARRENA
Lañuko saila, erreg. 323. 86. 216.
- ALZABASTERRA
Lañuko saila *.
- ALZAIA
Lañuko saila.
- ALZARRETA
Albaitako saila.

* Alzabasterra saila. Alza- "aliso", agian, lat. *alsinum*-en ildotik; -bastera "rincón, orilla". Hemengoaren segidakoa da Alzabarrena.

- ALZARTIA (AZARTIA?)
Tربیñualdeko saila *.
- ALAZA
Lañuko saila, ereg. 213. 46.
125.
- ALZUBIA
Lañuko saila.
- ALLONDO
Tربیñualdeko saila.
- ALLORI
Burgetako saila.
- AMASOLO
Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1802 urtea *.
- AMESTUIA
Fuidioko saila, erreg. 27. 3.
85.
- AMEZTUIA
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1802 urtea *.
- AMOLDIA
Sanmartintzarko saila, erreg.
108. 15. 54.
- AMURALDE (ARMORALDE?)
Axarteko saila.
- ANASTURI
Imiruri-Otxateko saila.
- ANDABIA
Tربیñualdeko saila.
- ANDARAZO
Albaitako saila.
- ANDOÑANA
Tربیñualdeko saila *.
- ANDIGOZA
Paritzako saila.
- ANDOÑANA
Golernioko saila, erreg. 135.
146.
- ANDUGATXE
Paritzako saila.
- ANEA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1827 urtea.
- ANPERIZ
Tربیñualdeko saila.

* *Alzartia (Azartia?)* saila. "Otra en el termino de Alzartia labor de media Yugada... de Juan Bajo y herederos de Juan Villarreal...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 237, 1774 urtea.

* *Amasolo* saila. "Itt. Otra heredad en Amasolo de una fanega lintera a dicho Juan Lopez Mayordomo Joseph de Lozo y regajo en medio". Arch. H. Prov. Hipot. 3384, 266, 1775 urtea.

* *Ameztuia* saila. *Ametz* "quejigo, melojo"; *-tuia* tokizko atzizkia hozkariaren ahoskabetzeaz afrikariaren ostean. Baxauri-Obekurialdean ezaguna da *almez* delakoa "clase de roble" esanguraz; hemengo *ametz*-en ildokoa da, antza. Cfr. *Gonz. Salazar*, art.c. Eusko Folklore (1971-72), 10.

* *Andoñana* saila. Arabako *Antoñana* toponimo nagusia bezala, lat. *Antoniana* batetik *nt<nd* prozedura ozenaz sudurkariaren ostean; beste bidea -ez-hain probalea, ordea- euskal *andu* erroa litzateke.

- ANSOLETA
San Martin Galbaringo saila *.
- ANSUSOLO
Trebñualdeko saila.
- ANTAURIA
Zurbituko saila, erreg. 239.
56. 182.
- ANTAURRIO
Zurbituko saila, erreg. 239.
56. 182.
- ANTETXA
Sasetako baserria, Lpz. Gereñu 1665 ruta.
- ANTURBIDE
Trebñualdeko saila.
- ANTURBIRI
Pedruzoko sala.
- ANTURRARAN
Moscatoroko saila.
- ANTUSPIA (INTUSOPEA)
Baxauriko saila , 1561 urtea
- ANZASULO
Trebñualdeko saila.
- ANZINA
Trebñuko saila.
- AÑASTRO
Trebñu konderriko herria.
- AÑASTURRI
Imiruri-Otxateko saila.
- APORIO (ASPORIO?)
Baxauriko mendia.
- ARABANA
Sasetako saila, Lpz. Gereñu 1827 urtea.
- ARAENAKOTXA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1827 urtea.
- ARAICO (ARAIKO)
Trebñu konderriko herria *.
- ARAKA
Trebñualdeko saila.
- ARALDE
Trebñualdeko saila.

* Ansoleta saila. Anso- Santxo (lat. Sanctius) izen berezitik beste Anso, Antxo, Ansotegi, Ansoain kasuak bezala; -ola egonlekua adierazten duen paratizkia; -eta tokizko atzizkia. Bere segidakoa da Anusolo.

* Añastro herria. *Et in villa Anggastro uno collazo cum suas casas Monnio Blascoz nomine* 1083 urtean, Serrano, C.S. Millán 255, *Et meam hereditatem quod habeo in ipsa villa Anggastro* 1083 urtean, Serrano, C.S. Millán 256. Ortografia zaharrean hemengo gg- taldeak ñ bustidurazkoa ukan du ordain, jakina denez. Toponimo honen ildokoa dirudi Añasturri tokizen tiplak. Añastro herriak hiribildu titulua 1734 urtean jaso zuen. Bertako toponimoak, gehienbat, gaztelaniarrak dira, herria Konderraren hego-mendebaldean kokatzen delako.

* Araiiko herria. Egun despobulatutik dago. Baliteke -icus atzizkia duen erro aurrelatino baten iturrikoa izatea (ala Araius latinoaren hurrenkerakoa Araica Arai (illa) gisako epigrafiaren ematen delarik Kontrastako harri batean). -ko euskal deklinatibo delakoa (Ara(in)ko*Aranko batetik) hemen ez zaigu hain egatia iruditzen. Toponimo hau egon daiteke, bestalde, Araka izen nagusiaren erlazioan.

- ARAMAIOR (ARAMAYOR)
Bustuko lurgintza.
- ARAMAKOTXA
Sasetako saila.
- ARANBE
Trebiñualdeko saila.
- ARAMENDI
Uzkioko saila, Lpz. Gereñu
1836 urtea *.
- ARAMENDIA
Sasetako saila.
- ARANA
Trebiñu konderriko herria *.
- ARANANZARTE
Trebiñualdeko saila.
- ARANBALZA
Uzkioko saila, erreg. 157. 22.
- ARANBE
Araikoko saila, erreg. 250.
60. 17.
- ARANBIDE
Dordonizko erreka, Mosca-
torko saila, erreg. 11. 222.
- ARANBIDI
Aranako saila.
- ARAMBURA
San Vicentejoko saila, erreg.
1. 245.
- ARANDI
Saratsuko saila, erreg. 275.
69. 150.
- ARANDOÑO (ARANDOÑA)
Billa Toberako saila.
- ARANGATXA
Sasetako saila *.
- ARANGUNITA
Pedruzoko saila, erreg. 140.
210.
- ARANGURA (ARANBURUA?)
San Vicentejoko saila, Lpz.
Gereñu 1706 urtea.
- ARANGURENA
Baxauriko saila, G. Salazar,
1753 urtea,
- ARANGUTE
Armentiako saila.
- ARANGUTI
Bustuko sakana, erreg. 154.
128.
- ARANKATXA (ARANGATXA)
Trebiñualdeko saila.

* *Aramendi* saila. *Ara(n)*- "valle" kontsonante aitzinean eroritako sudurkariak; *-mendi* "monte". *Aran* osagalak, oraindik, *Aranbidia*, *Aranbalz* "valle negro, oscuro", *Aranbe*, *Aranbura* (**Aranburua*) "cabezo o colina del valle", *Aranguti*, *Arantxiopia*, *Aran-solo* gisakoak eman ditu. Bigarren osagai bezala, berriz, *Iturran*, *Arrutxaran*, *Marabillan*, *Barrokan* modukoetan.

* *Arana* herria. *Arana* "valle". Ogeta herrian bada *Arana* izeneko saila. "Itt. io el dicho Juan de Argote hipoteco otro termino de Arana de media Yugada...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 278, 1775 urtea.

* *Arangatxa* saila. *Aran*- "valle"; *-gatxa* "malo, abrupto", "grande". *Arankatxa* hemengoaren aldaera da. Osagai bera dute *Mikagatxa* (Uzkio), *Andigatxa* (Paritza) toponimoek. *Aran*-ek, bestalde, dardarkari bikoitza du *Arantxiopi*, *Arransolo* kasuetan.

ARANOBÍ

Marauriko saila.

ARANSOLO

Billa Toberako saila, erreg. 117. 18. 10.

ARANTXIPI

Obekuriko sakana, erreg. 431. 108. 187.

ARANUDO

San Martin Galvaringo saila.

ARANURALDE

Agilu eta Axarteko saila.

ARANZETA

Albaitako saila *.

ARASTUIA(ARESTUIA)

Sasetako lurgintza, erreg. 147. 111 *.

ARATURI

Caicedoko saila, erreg. 135. 21.

ARBE

Aranako saila, erreg. 218. 48. 155.

ARBE-ANZASULO

Moscatoroko saila.

ARBEA

Trebiñuko saila, erreg. 115. 16. 12.

ARBINA

Otxateko saila, erreg. 210. 44. 5 *.

ARBINETA

Morazako lurgintza.

ARBITEA

Sasetako saila.

ARCEINA

Trebiñualdeko despobulatua *.

ARDANZA

Baxauriko saila, erreg. 213. 46. 224 *.

* *Aranzeta* saila. *Arantzeta*- "espina", "espino"; *-eta* tokizko atzizkia. Jatorrian *arantzeta* terminoak zerikusia ukan dezake *aran* "ciruelo" delakoarekin, amaierako *-tza*, *agian*, botanikaren esparruan eman ohi den *-tze* atzikiaren (*pikhotze*, *othatze*, *iratze* delakoen) aldaki apofoniduna izaki. Dena den, *Arantzeta* batzuetan **Aranzeta* "lugar de viñedos"-ren sinkopa da *rd>r* murrizketaz (*Ardanzuri>Aranzuri*, *Andramaria>Anrramaria* toponimoetan bezala).

* *Arastuia* lurgintza edo soroa. *Arestuia*-ren aldakia *aretx* "roble" mendebalekotik; *-tuia* tokizko atzizkia.

* *Arbina* saila. "Otra heredad en termino que dizen Arbina lavor de un quarto de lugada...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 278m, 1775 urtea.

* *Arceina* (*Arceña*) despobulatua. "Lo cita la Reja como Arceyna, y parece que estaba situado entre Golerio y Meana, en el Condado de Treviño". Lpz. Gereñu, op.c. 536.

* *Ardanza* saila. *Ardantzeta* "viñedo" *ardan/ardano*- arkaikotik "viño" esanguraz; *-za* ugaltasunezko atzizkia (iparraldean *-tze* formula duela ordain). Hemengoaren segidakoa da *Ardanzuri* "vino blanco". Ertaroko lekuko orokorretan, berriz, ildo beretik: *Et la vinea de Eçteve Ardancea* 1261 urtean, *Domenga Ardençeco* 1200 urtean. Cfr. Términos vascos, 115-116.

- ARDANZETA
Albaitako salla, erreg. 233.
54. 142 *.
- ARDANZURI ETA ARGANZURI
Armentiako lurgintza.
- ARDUIA
Paritzako salla *.
- AREGURO
Trobiñualdeko salla.
- AREMENDI (ARAMENDI?)
Uzkioko salla, erreg. 193. 35.
36
- ARENAGA
Paritzako lurgintza, erreg.
113. 11. 142.
- ARESTUIA
Sasetako salla, Lpz. Gereñu
1684 urtea, erreg. 265. 66.
178.
- ARETXANI
Azkartzako salla.
- ARGAMAIA
San Vicentejoko salla, erreg.
5. 133.
- ARGANBIDE
Moscatoroko salla.
- ARGANZURI
Pedruzoko lurgintza, erreg.
140. 128.
- ARGATXI
Agilu eta Axarteko salla *.
- ARGIÑA
Trobiñualdeko salla.
- ARGOTE
Trobiñu konderriko herria *.
- ARGOTESOLO
Marauriko salla.
- ARGOZEDA
Argantzongo lurgintza, Lpz.
Gereñu 1724 urtea.
- ARGUMAIA
San Vicentejoko salla.
- ARIAZA
Arrietako salla.
- ARIDIGORA (?)
Paritzako salla, erreg. 207.
41. 83.

* *Ardanzeta* salla. *Ardanzeta* "lugar de viñedos". "Itt. Otra en termino de Ardan-zeta a surco de ... Joseph Argote" (Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 235 or., 1772 urtea).

* *Arduia* salla. Ar- "piedra" eta *-duia* tokizko atzikitik, kasu mugatuan ageri dela. Iparraldean bada *Hardoi* toponimoa. Azkuek *ardui* AN, B "pedregal" eta B. "zarzal muy espeso" (azkenengo esangura *ar-* / "zarza" delakotik).

* *Argatxi* salla. Ar- "piedra", *-gatxi*, agian, *gaitz-* / *gaitze* "difícil", "duro"-ren aldaera itxitik.

* *Argote* herria. *Betruz una rega*, *Argote una rega*, *Santimeiano una rega* 1025 urtean, *Balparda*, Vizcaya y sus fueros I, 388, *Rivo de Ibita XXXV rgs.*: *Betruz I rg.*, *Argote I rg.*, 1025 urtean, *Serrano*, C.S. Millán 105, *Et omnes alavenses aqul fuerunt in Argote ad iunctam de senior Sancio* 1110 urtean, *Martin Duque*, D.M. Leire 325. Lehen elementua izan daiteke *ar-* / *arr()* "piedra", baina tokizenaren bigarren osagaia ez-ezaguna zaigu.

- ARITXENDI (ARITZANDI?)
Azkartzako saila.
- ARIZULO
Obekuriko saila *.
- ARJUDIA
Trebiñualdeko saila, erreg.
14. 60.
- ARKINAGA
San Vicentejoko saila, erreg.
138. 23. 146.
- ARKUMENDI EDO KOMENDI
Caricedoko saila.
- ARLANZA
Trebiñualdeko saila *.
- ARLOSTE
Azkartzako lurgintza, Lpz Ge-
reñu 1676 urtea.
- ARMATXI
Fuidioko saila.
- ARMENDIHI (ARMENTIA)
Trebiñu konderriko herria,
1025 urtea.
- ARMENDIA
Fuidioko saila, erreg. 142. 20.
- ARMENTIA
Trebiñu konderriko herria *.
- ARMIRALDE
Axarteko saila, erreg. 13. 6.
- ARMOSTIA
Sasetako lurgintza.
- ARMOTXA
San Martin Galvaringo saila *.
- ARMOTXI
Fuidioko saila.
- ARNA
Trebiñuldeko despopatua*

* *Arizulo* saila. Lehen osagaien *aritz*- "roble" ekialdekoa egon bide da *Aritxandi* *Alitxandi* kasuetan bezala; *-zulo* "agujero, cavidad". Hala ere, *Aletxandi* aldakia (*aretx* mendebalekotik) ezaguna da.

* *Arlanza* saila. "Itt. Otra en Arlanza de fanega y media a surco de Manuel Diaz de Argumaniz...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 274, 1774 urtea.

* *Armentia* herria. *Prango et Prango duas regas, Armendihi una rega...* 1025 urtean, *Balparda*, Vizcaya y sus fueros I, 388, *Rivo de Ibita XXXV rgs.: Armendihi I rg...* 1025 urtean, *Serrano*, C.S.Millán 105. Probableki, lat. *armentum* "rebaño" delakoaren iturrikoa da *Armenteros*, *Armenteiro*, *Armentera*, *Armentières* (Frantzia) erro-manikoak bezala (*mentia* euskal *mendia* formula saihestekoa dela *nt* talde kontsonantikoagatik). Cfr. L. *Michelena*, Apellidos vascos, 54.

* *Armotxa* saila. Ar- "piedra" delakotik ohiko *Armora*, *Armorea* kasuetan bezala. Bigarrena *-motxa* "corto" erromanikoa bide da, hots, *desmochar*, *esmochar* hitzetako bera. Hemengoaren aldaerak dira *Ermotxi*, *Armotxe*, *Almotxe* (*r<l* disimilazioaz).

* *Arna* despopatua. Probableki, *Arana* "valle" delakotik, azentu arroza lehen silabara lerratu bide delako. "Lugar treviñés, aunque lindando con Oquina, que estubo situado entre los pueblos, también del Condado, de Ajarte y Aguillo...". Lpz. *Gereñu*, op.c. 537.

- ARNABERA
Ozanako erreka.
- ARNAGA
Paritzako saila.
- AROMAKOTXA
Sasetako saila.
- AROTXEGA
Aranako saila.
- ARPIDIA
Trobiñuko lurgintza, Lpz. Gereñu 1709 urtea, erreg. 159. 88.
- ARRABIA
Paritzako saila.
- ARRAITURRI
Imiruriko saila.
- ARRALDE
Sasetako saila, erreg. 210. 44. 212.
- ARRALDE (BEITIA)
Saratsuko saila.
- ARRALDE (GOITIA)
Saratsuko saila.
- ARRALDIA
Sanmartintzarko lurgintza, erreg. 108. 15. 54.
- ARRANATXA
Sasetako saila, erreg. 139. 33.
- ARRANOBI
Marauriko saila *.
- ARRANSOLO
Billa Toberako saila.
- ARRANTXIPI (ARANTXIPI)
Kutxuko saila, erreg. 169. 29. 107.
- ARRANZETA (ARANZETA)
Albaitako saila, erreg. 70. 9. 54.
- ARRAS-ALDAI
Arrietako saila.
- ARRATAETA
Meanako bidea, Lpz. Gereñu 1482 urtea.
- ARRATE
Mesantzako saila *.
- ARRATURI
Caricedoko saila.
- ARRETO (ARETO?)
Trobiñualdeko saila.
- ARRIAGARI (ARRIAGARAI?)
Imiruriko saila, erreg. 136. 22. 191.

* *Arranobi* saila. Ausaz, *arrano-* "águlla" delakotik (baldin hemen *aran-* "valle" izan ez bada); *-(h)obi* "cavidad" lat. *foveam-*etik. "It. otra heredad en arranobi de lauor de un quarto de lugada de heredad del cauldo de Albaina y camino de el". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 285, XVIII, mendea.

* *Arrate* saila. *Arrate* B "puerta de montaña", "portillo de monte", B, G "puerta rústica de campo" *arr(i)- eta -ate* osagai ezagunetatik. Trobiñualdeko toponimian *Ollarrate*, *Lanarrate*, *Arratubi*, *Arraturi* tokizenetan osagai bera.

- ARRIARAN**
Imiruri eta Otxateko lurgintza,
erreg. 138. 22. 218.
- ARRIASTURI**
Imiruriko saila.
- ARRIETA**
Trebilñu konderriko herria *.
- ARRIKAIA**
San Vicentejoko saila.
- ARRITO**
Panguako saila, erreg. 393.
102.115.
- ARROA**
Doroñuko lurgintza eta osina,
Lpz. Gereñu 1693 urtea.
- ARROIABE**
Albaitako saila.
- ARROIALDE**
Axarteko saila.
- ARROKO**
Azkartzako lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1676 urtea.
- ARROLONDO**
Marauriko saila.
- ARRONARTE**
- Doroñuko soroa, Lpz. Gereñu
1693 urtea.
- ARROTE**
Ozanako saila.
- ARROZABALA**
Trebilñualdeko saila, erreg.
122. 19. 152.
- ARRUA**
Sasetako saila.
- ARRUBIALDE**
Axarteko saila *.
- ARRUGAZA**
Obekuriko saila.
- ARRUTXARAM (ATXURRARAM)**
Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1730 urtea.
- ARRUTXI**
Arrietako saila.
- ARRUZABAL**
Trebilñualdeko saila *.
- ARRUZABALA**
Sasetako lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1691 urtea.
- ARTADUTXO**
Agilu eta Axarteko saila.

* *Arrieta* herria. *Arrieta* "pedregal". *Harrieta* 1257 urtean (Mergueta), *Harrieta* 1354 urtean (*E. Enciso*, Catálogo). *Arzua* kasuan ere *arri*- erroa datza, baina -zu atzizkiak. *Arri* erroak etaroko onomastikan ondorio joria du: *Blasco de Arrieta* 1085 urtean, *En Escussag et en Arrieta* 1346 urtean, *Lope Garceiz de Arratia* 1053 urtean, *Illa vinea de Harrate* 1087 urtean. Cfr. Términos vascos, 125.

* *Arrubialde* saila. *Arrubi* / *arrobi*- "cantera" *arr*(i)- eta -*obi* "hoyo" (lat. *foveam*-etik); -*alde* "paraje, lado".

* *Arruzabal* lurgintza edo soroa. *Arru*- / *arro*- "cuenca ancha de arroyo o río", "barranco"; -*zabala* "ancho, extenso". Baliteke *Arroiabe* tokizena *Ildo berekoa* izatea.

- ARTAMADURA**
Marauriko saila *.
- ARTANZOSTE (ARTAZOSTE) (BEITIA)**
Saratsuko saila.
- ARTANZOSTE (GOITIA)**
Saratsuko saila.
- ARTAZA**
Zurbitu eta Saratzuko saila *.
- ARTAZOSTE**
Saratsuko lurgintza.
- ARTEGI**
Torreko saila *.
- ARTEMADURA**
Trebñualdeko sala, ereg.
207. 41. 29.
- ARTIA**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.
- ARTIASO**
Marauriko lurgintza.
- ARTIESO**
- Marauriko saila, Lpz. Gereñu
1706 urtea.
- ARTIKONTE**
Ladrera eta Ozillako saila.
- ARTIMENDI**
Obekuriko saila, Gonz. Salazar.
- ARTUKUDILA (ARTIKUZILA?)**
Baxauriko saila.
- ARTIKUZILA**
Baxauriko saila.
- ARTIKUZILLA**
Baxauriko mendia.
- ARTIMENDI**
Obekuriko saila.
- ARTIZABAL**
Marauriko saila.
- ARTOLA**
Marauriko saila.
- ARTOSTE**
Azkartzako lurgintza, Lpz. Gereñu 1676 urtea.

* *Artamadura* saila. *Arta*- "encina", *-madura* "terreno húmedo". "Itt. otra heredad en Artamadura de cauida de una lugada a surco de Juan de Ogueta y de heredad de la obra pia de Fuidio". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 385, XVIII. mendea.

* *Artaza* saila. *Artaza* "encinal", *Artazoste* "tras Artaza", *Artadutxo* (*Artaduitxo?*), *Artazu*, *Artimendi*, *Artiaso* (**Artibaso*), *Artizabal*, *Artikuzilla* hemengo segidakoak izaki. *Artikuzila* (**Artekozilla*) kasuan *arte*- eta *-ko* deklinatiboaz gain, *-zil* "brote de plantas" terminoa (Trebñualdean, bestalde, ezaguna den hitz euskalduna berau). J. M. Merino Urrutia-k proposaturiko *zil / zilo* "agujero" ez da egia, ze hegoaldeko Euskal Herrian ez da ezaguna *zilo* "agujero" formula. Cfr. *Idem*, El vascuence en La Rioja y Burgos, 54. Hona toponimoaren lekuko bat: "Itt. otra en el termino de Artaza de cavida de una Yugada...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 288, 1770 urtea.

* *Artegi* saila. *Artegi* izan daiteke "lugar de encinas", "encinal" beste *Lizarregi*, *Gorostegi*, *Aitzegi* kasuetakoa, baina, gehienetan, *artegi* "redil" da *-ardi-* / *art-* "oveja" eta *-(t)egi* tokizko atzizkitik. Beheragoko *Artola* tokizenak iturri bera du. Bada *Altegi* disimilaziodun formula ere.

- ARTXANTI
Imiruri eta Otxateko salla.
- ARURAN
Obekuriko salla.
- ARZA
Axarteko salla *.
- ARZABIA
Armentiako salla, erreg. 196.
36. 231.
- ARZEÑA (ARCEINA)
Trebñuko baseliza, Lpz. Gere-
ñu 1693 urtea.
- ARZIBIDE
Bustuko salla.
- ARZUA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1666 urtea.
- ARZUBE
Mesantzako salla.
- ARZUBIA
Pedruzoko salla, erreg. 3.
491.
- ARZUMEL
Taravero eta San Andresko
lurgintza.
- ASINOGA
Armentiako salla.
- ASKARRA
Trebñualdeko salla *.
- ASKARRO
Baxauriko salla.
- ASKARZA (AZKARTZA)
Trebñu konderriko herria *.
- ASKORRI
Imiruri eta Otxateko salla *.
- ASMOGA
Armentiako salla.
- ASOA
Armentiako salla *.

* Arza salla. Arza "pedregal". "Itt. Otra heredad en termino de que dizen arza laour... a surco de heredad de Lorenzo de Ozilla vezino del lugar de Imiruri...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 283, 1774 urtea.

* Askarra salla. Askarra "arce". "Primeramente como bienes de mi... hipoteco una pieza en el termino de Ascarza de fanega y media de sembradura...". Arch. H. Prov. Hipot. 3384, 263, 1775 urtea.

* Askarza (Azkartza) herria. Askarça 1257 utean (Hergueta), Ascarçaha 1325 urtean (E. Enciso, Catálogo), Eskarza azkar / ezkar- "arce"-ren errotik; -za ugaltasunezko atzizkia. Bere ildokoak dira askarro, askarrio terminoak (Trebñualdean ere ezagunak), eta Laskarro, Leskarro (artikulu erromanikoaren deglutizioaz), Eskarreko, Eskarzalabide, Eskaralabide (r l disimilazioaz), Eskaralde delakoak.

* Askorri salla. As- "roca" monoptongazioaz mendebaleko atx ezagunetik; -korri "rojo", "desnudo, pelado" (azken semantika exozentrikoaz Aizkorri oronimo ezagunean bezala). Beherago Aspidea "camino de rocas" adieraziz (baina, idazki batzuetan Arpidea "camino de piedras" gisa ere agertzen da).

* Asoa salla. Azua-ren aldakia beranta u o bilakaeraz. Tokizenean *arr(i)- eta -zu elementuak atzematen dira "pedregal" esanahiaz.

- ASOA-ARANGUTI
Armentiaiko saila.
- ASPE
Agiluko lurgintza, Lpz. Gereñu
1746 urtea.
- ASPIARTE
Argoteko saila.
- ASPIDIA (ARPIDEA?)
Mesantzako saila.
- ASPIL
Trebilualdeko saila *.
- ASPORIO (ASPOLIO)
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1760 urtea.
- ASTANETA
Argoteko saila, erreg. 13.
130.
- ASTARRANA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu
1666 urtea.
- ASTASULO
Argoteko saila, erreg. 152.
136.
- ASTURRARA (?)
Pedruzoko saila.
- ASTURZIA
Sanmartintzarko saila.
- ASUA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu
1691 urtea.
- ATAZABAL
Trebilualdeko despoblata *.
- ATUA
Ladrera eta Ozillako saila.
- ATXAGA
Azkartzako lurgintza, Lpz. Gereñu
1636 urtea *.
- ATXARANA
Trebilualdeko saila.
- ATXARBIN
Albaitako saila.
- ATXARTES
Trebilualdeko saila.
- ATXEGA
Aranako lurgintza, erreg. 134.
58.

* *Aspil* saila. *Aspil* "acerolo", "especie de zurba silvestre" (Lpz. Gereñu), orobat, "majuelo", *azpil* L, S "acerolillo", *maspil* B. "acerolo". *Maspil* formulak lehen osagaian *maats*- "uva" ukan dezake: *azpil* aldakia, berriz, *az(i)* -"simiente"-tik bide dator; -*bil* bigarren elementua -*bil(du)* "recogido", "redondo" delakoa da (*hurbil*, *zurbil* kasuetan bezala). Konderriko mintzairan *aspilal* kasua ere ematen da (-*al* atxizki erromanikoaz).

* *Atazabal* (*Atezabal*) despoblata. *Atazabal* "entrada ancha". "Entre Armendihi (Armentia) y Betruz (Pedruzo), en la merindad de Rivo de Ibita (Treviño), tenemos contribuyendo con "I rega", este hoy mortuorio de Atezaual...". Lpz. Gereñu, op.c. 540.

* *Atxaga* lurgintza. *Atxaga* "lugar de rocas". *Atxiega* aldaerak, berriz, -Arabako ipar-mendebaldean maiz ematen den -*iega* amaiera dago (diptongazio arrotzaz). *Atx*-en segidatik, oraindik, *Atxoste* "tras la roca", *Atxiturri* "fuente de la roca". Bada, gainera, *Ajoste* s < j bilakaera berantaz (*Axarte* / *Ajarte* toponimo nagusian bezala).

ATXIEGA

Sanmartintzarko lurgintza,
Lpz. Gereñu 1676 urtea.

ATXITURRI

Golernioko saila.

ATXONDOS

Sasetako saila.

ATXOSTE

Dordonizko saila, erreg. 102.
15. 88.

ATXUNARAN

Trebiñualdeko saila *.

ATXURRARAN (ATXUNARAN?)

Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1730 urtea.

AUMASOLO

Trebiñualdeko saila *.

AUSA

Agilu eta Axarteko saila.

AUSEJAS

Ladrera eta Ozillako saila.

AUTXA

Agiluko saila.

AYUDA

Trebiñualdeko Ibaia *.

AZARTIA

Trebiñualdeko saila *.

AZARZIA

Albaitako saila.

AZAS

Argantzongo saila, Lpz. Gereñu
1706 urtea.

AZKARRA

Obekuriko saila.

AZKARRO

Baxauriko saila.

AZKUZA

Torreko lurgintza, Lpz. Gereñu
1737 urtea.

AZUA

Trebiñualdeko saila, erreg.
159. 50.

BABATULLAZA

Trebiñualdeko saila *.

BADAREA

Dordonizko saila.

* *Atxunaran* saila. "... De Achunaran de quatro fanegas lintera por la ondonada de Maria de Garibal y por laavezada Fausto Gonzalez...". Arch. H. Prov. Hipot. Burgos, 3384, 266, 1755 urtea.

* *Ayuda* Ibaia. *Ayuda* Zadorra Ibaia urak Isurtzen dituen trebiñuar ibai handiena da. Ertaroan *Ihuda* 1375 urtean, *Yuda* 1417 urtean, *Ibda* 1258 urtean (eta *Rivo de Ibita* ere bai). Batzuek *ibai* eta *uda* ura "agua" erroak atzeman bide dituzte *Ayuda*-ren etimologian, baina ez dira guztiz ziurrak. Ikus *M. Nieves Sánchez*, op.c. 191, *J.M. Sasía*, Top. Eusk. Encartaciones, 108.

* *Azartia* saila. *Azartia*, probableki, "entre pedregales" arza- eta -arte osagaletatik. "Primeramente hipoteco al seguro de este dicho Zenso una heredad en el termino de Azartia de una yugada a surco de el cavildo de este Lugar de Albaina...". Arch. H. Prov. Hipot. 3384, 241, 1774 urtea.

* *Babatullaza* saila. "Itt. Hipoteco otra heredad en termino de Babatullaza Jurisdiccion de dicho Lugar de Imiruri de labor de un quarto de yugada a surco de heredad de herederos de...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 317, 1774 urtea.

- BADULET**
Ladrera eta Ozillako saila.
- BADURETA**
Ladrerako saila, erreg. 256.
62. 44.
- BAIATE**
Marauriko saila *.
- BAJAURI (BAXAURI)**
Tربیñu konderriko herria *.
- BALAREA**
Moskatorko lurgintza.
- BALBERKA**
Azkartzako lurgintza, Lpz. Gereñu 1693 urtea.
- BALDEBELARRA (VAL DE BELARRA?)**
Burgetako saila.
- BALDEGORTA (VAL DE GORTA?)**
Marauriko mendia.
- BALDERRUTIA (VAL DE URRUTIA?)**
Azkartzako auzoa.
- BALARRANA (BALLARAN)**
San Martin Galvaringo saila, erreg. 233. 54. 150.
- BALLARBIDI**
San Martin Galvaringo saila.
- BALLIKOTE**
Araikoko saila.
- BARAITEGI**
Samianoko saila.
- BARAKUA**
Lañuko lurgintza, Lpz. Gereñu 1706 urtea.
- BARASTEGI**
Samianoko saila.
- BARBATILLAZA (BARBATULLAZA)**
Imiruri eta Otxateko saila *.
- BARBAO**
Añastroko saila.
- BARDAKABARRO**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1561 urtea.
- BARDAKABARRUA**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1561 urtea.
- BARDANKOVARRO**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1873 urtea.
- BARDASKA**
Armentiako saila, erreg. 39. 4. 112.
- BARDUJANA**
Dordonizko hegia.
- BARINAZA**
Albaitako saila.

* *Baiate* saila. Agian, *lbaite* batetik. "Itt. otra en Bayate de lavor de una lugada larga a surco de regajo y ribazos y heredad de ...". Arch. H: Prov. Burgos, Hipot 3384, 286, XVIII. mendea.

* *Bajauri (Baxauri)* herria. Bas- "bosque" eta -uri jobledotik. Bejauldi aldaki beranta da, zinez.

- BARIZAHAZA**
Trebilñu konderriko herri ohia,
1025 urtea.
- BARRABIA**
San Martin Galvaringo saila.
- BARRABUTXI**
Argoteko saila *.
- BARRAKUA**
Lañuko saila.
- BARRANBIA**
Ozillako saila.
- BARANKOBARRO**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1561 urtea.
- BARRANKONDO**
Sasetako saila.
- BARRARANA ETA
LASPIKORRETAS**
Sasetako saila.
- BARRASTEGIN**
Samianoko lurgintza.
- BARRATXA**
Lañuko saila.
- BARREKORANA**
Baxauriko saila.
- BARREKUA**
Baxauriko saila.
- BARRESTEGIN**
Torreko saila.
- BARRIBARRIA**
Añastroko saila.
- BARRIKOLANDA**
Sanmartintzarko saila eta
erreka, Lpz. Gereñu 1686 ur-
tea.
- BARROKARAN**
Dordonizko hegia *.
- BARROKAZAR**
Dordonizko saila, erreg. 10.
1. 121.
- BARRONDO**
Trebilñualdeko saila.
- BARRUETA**
Bustuko lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1693 urtea, erreg. 166.
28. 56.
- BARRUNBIDE**
Trebilñuko saila, erreg. 10.
1049. 96
- BARRUNDIA**
Albaitako saila eta erreka,
erreg. 32. 3. 56 *.

* *Barrabutxi* saila. Bigarren elementua *-butxi (gutxi)*, *bitxi* "menor" da, beste hainbat tokizenetan bezala (hots, *Bidibutxi*, *Biributxi*, *Iturgutxi*, eta abarretan). *Barlehen* osagala, agian, (*l)barra-* "la vega"-en hondarra da (*barra-* bera ukatu gabe)..

* *Barrokaran* saila. Agian, **Berrokaran*-en aldaera, *berro/ barro* "seto", "sel", "terreno húmedo" delakotik; *-ko* deklinatiboa; *-aran* "valle" (baldin gaztelanlar *barranco*-ren sinkopa ez bada).

* *Barrundia* saila eta erreka. Erroan *barru / barrun* "lugar acotado" egon daiteke, amaierako *-di* tokizko atzizkia dela.

- BARTIBUSAKO**
Agilu eta Axarteko belardiak eta aintzira.
- BARZIBUTXI**
Burgetako saila, erreg. 47. 6. 100.
- BASABARRE**
Zurbituko saila.
- BASABE**
Kutxuko saila *.
- BASABUTXI**
Azkartzako saila.
- BASAGRO (BASAGURU, BASABURU?)**
Saratsuko lurgintza.
- BASAHURI (BAXAURI)**
Trobiñu konderriko herria, 1025 urtea.
- BASALDE**
Dordonizko saila.
- BASALDIA**
Kutxuko lurgintza.
- BASANIKO**
Trobiñuko saila, erreg. 44. 5. 147.
- BASARAM**
Trobiñualdeko saila, erreg. 1. 1. 50.
- BASARTE**
Mesantza, Fuidio eta Trobiñuko saila, erreg. 44.5. 147.
- BASATXA**
Pedruzoko lurgintza.
- BASAUL**
Aranako saila.
- BASAURI (BAJAURI)**
Trobiñu konderriko herria.
- BASITURRI**
Paritzako saila, erreg. 54. 7. 226.
- BASITURRI ETA BASTITURRI**
Albaitako saila.
- BASOA**
Frankuko sala.
- BASONDO**
Villanueva de la Oca eta Trobiñuko saila, Lpz. Gereñu 1713 urtea, erreg. 44. 5. 147.
- BASTULARAN**
Lañuko saila.
- BASTURRI (BASITURRI?)**
Albaitako saila.
- BATXI**
Burgetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1748 urta.

* *Basabe* saila. *Baso*- "bosque, selva"; -*gutxi* "menor" *g*<*b* disimialtzoaz. *Baso* osagaia ematen da, orobat, *Basaran*, *Basiturri* (*Basturri*), *Basetxe*, *Basondo* delakoe-tan. Hegoaldeko toponimian, ekialdeko *oihan*-en ordeztan, *baso* kausitzen da "bosque" espresatzeko. Ertaroan bere errotoik: *Presbiter Kardellu de Bassobauzo* 928 urtean, *Diego de Basozabal* 1488 urtean, *Peita de Bassaburua* 1280 urtean, *Martin Peres de Uasaçabal* 1475 urtean. Cfr. *Términos vascos*, 156.

BAXAURIBIDEA

Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1613 urtea.

**BAZDANKOBARROA (BARDAN-
KOBARROA?)**

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1561 urtea.

BAZIBUTXI

Mesantza eta Fuidioko saila.

BEALDAPETA

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea *.

BEGORTA

Agiluko saila.

BEKOBIDE

Ozanako saila.

BEJARDUIA

Baxauriko saila, erreg. 256.
62. 239.

BELAGANDIA

Agiluko saila.

BELLOSTEGI

San Vicentejoko saila *.

BEOLANDAGANA

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1589 urtea.

BERAKAZ

Ogetako lurgintza.

BERATEGI EDO PRADO

Samianoko saila, erreg. 257.
63. 159.

BERGINDINA

Taravero eta San Andresko
saila.

BERGISONA

Trebiñu konderriko aintzin he-
rria, XIII. mendea.

BEROKIA

Trebiñualdeko lurgintza, erreg.
70. 9. 2 *.

BERRASTEGIN

Torreko saila, erreg. 54. 7.
10.

BETRUZ

Pedruzo herria, 1025 urtea.

BIALDAPEBE

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.

BIARRATE

Zurbituko mendatea.

BIBORENA ETA BIMORENA (?)

Aranako lurgintza.

* *Bealdapeta* saila. Be- "debajo, cabe"; -*aldapeta* "lugar de repechos".

* *Bellostegi* saila. *Bellos*-*bellaus**(*Belaurtegi* / *Bellaustegi*) "lugar de herbales" esanguraz *belar*-en segidatik (bigarren silabak *intxaur intxor*, *ññaur ññor* kasuek bezala aldaki monooptongatua duela, Alaraldean bezala); -*tegi* toikizko azizkia.

* *Berokia* lurgintza. *Beroki* BH, AN (Azkue) "abrigo, refugio tras una pared, bajo un árbol, etc". Bere osagaletan *bero*- "calor" eta -(t)oki "lugar" osagaiak. Ertaroko onomastikan: *Johan de Beroqui* 1366 urtean, *Eximinius de Veroquia* 1244 urtean. Cfr. Términos vascos, 170.

- BIDARTE**
Moscatoroko lurgintza *.
- BIDAZIA**
Obekuriko saila.
- BIDIBUTXI**
Saratsuko saila.
- BIGARAMENDI**
Mesantzako gainaldea, erreg.
1. 1. 97.
- BIGARRA**
Mesantzako gainaldea.
- BIGARRAMENDI**
Mesantzako saila.
- BIKALZAI**
Morazako lurgintza.
- BIKORALDE (MIKURALDE)**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.
- BIKUARAN**
Marauriko saila *.
- BIKUBIDE**
Taraveroko saila, erreg. 210.
44. 50.
- BIKURALDE**
Baxauriko saila, Gozn. Salzar
1753 urtea.
- BILLABIDE**
Ladrera eta Ozillako saila.
- BILLARBIDE (VILLARBIDE)**
San Martin Galbaringo saila,
erreg. 886. 201. 146.
- BILLIBARRI**
Azkartzako lurgintza.
- BIOLANDA**
Billa Toberako saila.
- BIRAZA**
Torreko lurgintza.
- BIRIBUTXI**
Agilu eta Axarteko saila.
- BIRIGETXE**
Agiluko saila, erreg. 75. 10.
221.
- BIRIGUTXI**
Agiluko saila.
- BIRURAL (BISURAL?)**
Lañuko saila.
- BIRZA**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1873 urtea.
- BISURAL**
Lañuko lurgintza.
- BITORDOBE**
Golernioko saila, erreg. 209.
43. 137.
- BIZKAIA**
Sanmartintzarko saila, erreg.
202. 40. 131.

* *Bidarte* lurgintza. *Bidarte* "entre caminos", B "encrucijada". Bestalde, lldo beretik *biri-* aldaki asimilaziozkoaz *Birigutxi*, *Biributxi*, *Biribitxi*, *Biritxi* "camino menor" delakoak.

* *Bikuaran* saila. *Biku-* "higo" lat. *ficum*-etik lehen herskariaren ozenduraz, beste *Bikubide*, *Bikuralde* kasuen modura (eta *Mikuralde m* ezpainkariatz); *-aran* "valle". Gainera, *Pikaburua* "colina de la higuera" ere bai.

- BIZKAINA**
Argoteko lurgintza.
- BIZKARANA**
San Vicentejoko saila.
- BIZKARGANA**
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1825 urtea, erreg. 122. 19. 130.
- BIZKARGAÑA**
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1734 urtea *.
- BIZKAROLA**
"eta Otxateko saila.
- BIZKARRA**
Sanmartintzar et Mesantzako lurgintza, Lpz. Gereñu 1676 urta, erreg. 1.1. 111.
- BOKARAN**
Albaitako saila, erreg. 84. 11. 32.
- BOKARANA ETAOKARANA**
Grandivalgo sakana.
- BORINZABAL**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1589 urtea.
- BORINZABALA**
- Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1589 urtea *.
- BORNIZABAL (BORINZABAL?)**
Obekuriko saila.
- BORRENDIKO (BARRENDIKO?)**
Albaitako saila, erreg. 33. 3. 63.
- BORRUNBIDE (BORUNBIDE)**
Trebñualdeko saila, erreg. 10. 1. 96.
- BORUNBEDE (-BIDE)**
Trebñuko saila, Lpz. Gereñu 1704 urtea.
- BOSTINSOL**
Doroñuko saila.
- BOSTIUSTE**
Ozanako saila.
- BOSTUARAN**
Axarteko saila.
- BOSTUIA**
Imiruri eta Otxateko saila.
- BOSTUIALES**
Imiruri eta Otxateko saila.
- BOSTUSTE EDO BOSTIOSTE**
Ozanako saila.

* *Bizkargaña* lurgintza. *Bizkar-* "loma"; *-gaña* "parte alta, altura", bustiduraz hemen. Formula ez-bustiak, hots, *gan / gana* delakoak ohikoagoak dira Arabako mendebaldean (nahiz bi aldakiak present egon, batzuetan, eskualde berean). *Bizkar-* en ildotik, oraindik, *Bizkarrostea*, *Bizkarola*, *Biskaran*, *Biskarluz*, eta abar.

* *Borinzabala* saila. *Borin-* lat. *molin(u)m*-etik "molino"; *-zabala* "ancho". Dena den, errota latinismoa ere ezaguna da, *Rotola*, *Rotabe*, *Rodaltia*, *Rodaldia* kasuetan bezala. *Borrunbide*, *Borunbe*, *Burunbe* tokizenetan, berriz, *borun / boru* aldakia ematen da.

- BOTIKARANA (BOSTIKARANA?)**
Trebilñuko saila, erreg. 44. 5.
147.
- BOTAZARRA**
Albaitako saila.
- BOTOSOLO (BOTASOLO?)**
Aranako saila, erreg. 222. 51.
132.
- BOTRUSO**
Ogetako saila.
- BRINKOSOLO**
Lañuko saila, erreg. 213. 46.
38.
- BRISUL**
Taraveroko saila.
- BULGARIAN**
Billa Toberako saila.
- BURABUTXI**
Arrietako saila.
- BURGETA (BURGUETA)**
Trebilñu konderriko herria *.
- BURGONDO**
Otxateko galdea eta baseliza.
- BURIALDE**
Otxateko lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1716 urta.
- BURIASTE**
Ozanako lurgintza, erreg.
251. 61. 14.
- BURIBUTXI**
Saratsuko saila.
- BURIELA**
Marauriko saila.
- BURIELA**
Lañuko saila, erreg. 213. 46.
38.
- BURRIALDE**
Imiruri eta Otxateko lurgintza,
erreg. 136. 22. 65.
- BURRIARAN**
Argoteko lurgintza.
- BURRIATE**
Grandivalgo lurgintza.
- BURTABARRE**
Ozillako saila.
- BURUALDE**
Otxateko saila *.
- BURUBE**
Bustuko saila.
- BURUMBE (BORUMBE?)**
Trebilñuko saila, Lpz. Gereñu
1708 urtea.

* *Burgeta* herria. Toponimoaren alpu, orobat, hurrengoetan: *Scemeno Garceiz de Burgueta* 1087 urtean, *Diego Lopez de Burgueta* 1325 urtean. *Burgeta* lat. *burgus-*etik (nahiz hitza jatorrian *burgs* "fortaleza" germaniarra izan); *-eta* txikidurazko atzizkia da (eta ez tokizkoa, antza). Beraz, *Burgeta* "burgo o poblado pequeño" bide da. Arabako *Burgelu*, *Burgondo* toponimoek *burgu-* erroa dute, orobat

* *Burualde* saila. *Burualde* "paraje del cabezo". "Itt. otra en Jurisdizion de dicho lugar de Ochate y termino de Burualde de caulda de medio lugada a surco de tierra de Nuestra Señora de Burgondo...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 311, 1775 urtea.

BURUONDO

Otxateko mendia eta basiliza.

BURZIBUTXI

Trebiñuko lurgintza.

BUSTABARRE

Bustuko saila.

BUSTABARRI

Ladrera eta Ozillako saila, erreg. 44. 5. 133.

BUSTARAN

Agiluko lurgintza, Lpz. Gereñu 1706 urtea.

BUSTI-BUSTI

Taraveroko saila.

BUSTIA

Bustuko herria, 1025 urtea.

BUSTIAGAL

Trebiñualdeko saila.

BUSTIBARRI

Agiluko lurgintza.

BUSTIBUTXI

Trebiñualdeko saila, erreg. 99. 14. 100.

BUSTIGUTXI

Trebiñuko lurgintza, Lpz. Gereñu 1706 urtea.

BUSTINA

Trebiñualdeko saila.

BUSTINGAÑA

Arrietako lurgintza, Lpz. Gereñu 1877 urtea.

BUSTINKO

Azkartzako lurgintza, Lpz. Gereñu 1800 urtea.

BUSTIINSOL (BUTINSOLO?)

Doroñuko saila, Lpz. Gereñu 1693 urtea.

BUSTINZA

San Martin Grandivalgo saila, erreg. 166. 28. 56*.

BUSTITURRI

Agillo eta Axarteko saila.

BUSTIÑA

Trebiñualdeko saila*.

BUSTO (BUSTU)

Trebiñualdeko herria*.

* *Bustinza* saila. *Buztin*- "arcilla", *gustin* / *austin* disimilazioak ere ezagunak direla; -za ugaltasunezko atzizkia.

* *Bustiña* saila. *Buztina* "la arcilla". "Otra en la misma Jurisdiccion y termino de Bustiña... de nueve celemines...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 317, 1777 urtea.

* *Busto (Bustu)* herria. *Guzkiano de uso una rega, Bustia una rega, Gogate una rega* 1025 urtean, *Balparda, Vizcaya* y sus fueros 1, 388, *Guzkiano de uso, una rega, Bustia, una rega* 1025 urtean, *Ubleto, C.S.Millán* 178. Jatorriz lat. *bustum*-etik "rebaño de bueyes", "monte, braña o cabañal con pastizales boyales de invierno y verano" (Santander) espresatuz; *Gazteierri*an *Busto, Bustiello, Bustillo* gisakoak ematen dira. Hemengo toponimoaren segidakoak dira *Bustaran* "valle de Busto", *Bustusabela* "hondonada o seno de Busto", *Bostiuste, Bosti, Bustibarre*, eta abar. Kasu urri batzutan bere iturria *busti* "húmedo", "mojado" izan daiteke, baina gehienetan *Busto* (Busto) delakoa da. *Busti-Busti* kasuan erreduplikazioa ematen da.

- BUSTUARAN**
Agilu eta Axarteko saila.
- BUSTUIA**
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1666 urtea *.
- BUSTUIARAN**
Ajarteko saila *.
- BUSTURIA**
Albaitako saila
- BUSTUSABELA**
Sasetako saila, Lpz. Gereñu 1666 urtea.
- BUARTE**
Fuidioko saila.
- BUTISARRE**
Caricedoko saila.
- BUTISARRI (BUTISARRI)**
Caricedoko lurgintza.
- BUTUSTE**
Ozanako saila.
- BUTXIGAINA**
Arrietako saila, Lpz. Gereñu 1733 urtea.
- BUTXISOLO**
Sasetako saila.
- BUURDUNIGA**
Doroñuko lurgintza, Lpz. Gereñu 1693 urtea.
- BUXASTETA**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1589 urtea.
- BUXOSTETA**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1561 urta.
- BUZIBAI**
Fuidioko saila.
- (CAMPA) ISALA**
Tربیñuko lurgintza.
- CARICEDO**
Tربیñu konderriko herria *.
- (CERRO) MORAZA EDO MENDIGUREN**
San Martin Galvaringo saila.
- CUCHO (KUTXU)**
Tربیñu konderriko herria *.
- DOBERA**
Doroñuko saila, erreg. 1.

* *Bustuia* saila. " Otra en el misma Jurisdizion y termino de Bustuia de cauida de media fanega a surco de tierras de Rudesindo de Sasetas...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 319, 1777 urtea.

* *Bustuiaran* saila. "... Una heredad de quatro fanegas de sembradura en termino que dizen Bustuiaran a surco de tierras de Dn. Juan de Parra...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 306, 1775 urtea.

* *Caricedo* herria. "Este lugar viene citado en el siglo XIII como Caycedo, en el arciprestazgo de Treviño. Hoy puede considerarse como arruinado por completo, ya que hace años tan sólo quedaban dos vecinos en todo el pueblo...". Lpz. Gereñu, op.c. 544.

* *Cucho (Kutxu)* herria. *Cucho* Konderriko mendebaldean datza, ordoki batean, Ayuda Ibaletik hurbil. *Sancti Cipriani de Dordoniz*, *Sancti Petri de Cuisu* 1110 urtean, *Martin Duque*, D.M.Leire 314, *Parheça de Cucho* 1299 urtean, *Saéz de Cucho* 1522 urtean.

- DONAMARIA
Azkartzako salla, Lpz. Gereñu
1676 urtea.
- DONAMARIOSTE
Imiruriko salla *.
- DONARIA
Axarteko salla.
- DONARIOSTE
San Vicentejo, Imiruri eta
Axarteko salla, erreg. 136.
22. 164.
- DONARIZ
Agilu eta Axarteko salla.
- DONASOLO
Trebñualdeko salla *.
- DOÑAMARIA
Azkartzako lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1780 urtea, erreg. 196.
36. 2.
- DORDONIZ
Trebñu konterriko herria *.
- DORNARAN
Agilu eta Axarteko sakana.
- DOROÑO (DOROÑU)
Trebñu konderriko herria *.
- DORRONDA
Meanako salla, Lpz. Gereñu
1824 urtea.
- DURALDE
Araikoko salla, erreg. 952.
217. 106.
- DUTABE
Agilu eta Axarteko lurgintza.

* *Donamarioste* salla. *Donamaria*- "Santa María" ertaroko lat. *dom(i)na/ dona*-tik beste lekuetako *Donamaria* bezala; Konderrian, gainera, *Donamaria / Doñamaria* Azkartzan, *Donamarti* (San Martín) Axarten, *Donariz* (*Dona Eriz Dom(i)na Felic(em)-etik*); -oste "tras, detrás".

* *Donasolo* salla. *Dona-*, probableki, lat. *Dom(i)ne / Dom(i)na*-tik "santo, santa" adierazpenaz; -*solo* "campo, sembradío". "It. de dicho Prudencio Lopez una pieza en... Donasolo de un Robo de sembradura surca á Bernardo de Loza y Santiago Gonzalez". Arch. H. Prov. Burgos, Hlpot. 3384, 262, 1775 urtea.

* *Dordoniz* herria. "...*Et dono ... decanima Sancti Cirpiani de Dordoniz* 1105 urtean, *Balparda*, Vizcaya y sus fueros 2, 230, *Hec sunt nomina illorum (...)* *Sancta Maria de Ocozt, Sancti Cipriani de Dordoniz* 1110 urtean, *Martin Duque* D. M. Leire 326. Bere jatorrian -*iz* genitibala duen latindar antroponimo baten ildoa, eta, agian, *Hordonius* izenaren segidakoa -ze *Ordoño IX* mendean ezaguna zen (eta kasu horretan hasierako *d* ezpalkaria de preposizio erromanikoaren hondarra litzateke). Ikus *J. Caro Baroja*, *Materiales*, 102-106; baita ere gure LEEE (*Latina eta erromanikoaren eragina euskarán*), 259-264. Gainera, *Trokoniz*, *Betrikiz*, *Albiniz*, *Markiniz* antroponimoak atziki beraz.

* *Doroño* (*Doroñu*) herria. *Annimabus omnium parentum meorum, illas meas casa de Doronno cum omnibus sibi pertinentibus* 1167-1172 urtean, *Martin Duque*, D. M. Leire 428. -*Oño*, -*oñu* amaiera duten beste anitz bezala (kasu, *Betoño*, *Logroño*, *Domeño* delakoak latineko *Betonius*, *Lucrunius*, *Dominius* delakoetatik). Hemengoaren erroan, agian, aipaturiko *Hordonius* berrezar daiteke.

EDESA (DEHESA?) DE BAGAZE-DERRA

Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1761 urta.

EGILETA

Baxauriko aldapa *.

EGILUZ

Trebiñualdeko saila, erreg. 10. 1. 90.

ELEJALDIA

Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1734 urtea *.

ELIMEDE

Burgetako lurgintza.

ELESPE

Ajarteko saila *.

ELORZA

San Vicentejoko saila, ereg. 180. 32. 215.

ENGARIAS (EN GARAIA?)

Arana eta Sanmartintzarko saila.

ERAKUNA

Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1753 urtea.

ERENZA

Argoteko saila *.

ERMITA NTRA. SEÑORA DE BURGONDO

Imiruri eta Otxateko saila.

EROBAS

Ozanako saila..

ERROITURRI

Meanako iturria, Lpz. Gereñu 1691 urta.

ESAUSTIA

Sasetako lurgintza, 1691 urtea.

ESIBARRUA (ISIBARRUA)

Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1753 urtea *.

ESKARLUZ

Trebiñualdeko saila *.

* *Egileta* saila. 1257 urtean *Hygueleta*, eta 1294.ean *Iguelet*; toponimoa etor daiteke *igel*- "rana" delakotik donostiar *Igeldo* bezala; azken honek *Ranero* ordaina du gaztelaniaz; -*eta* tokizko atzizkiak.

* *Elejaldia* saila. *Eleja*<*Elexa* (lat. *ecclesiam*) formularen aldaki beranta *x / s* belarizazioaz, bestetako *Lejoste*, *Lejarian*, *Lejaldia* kasuen modura; -*aldia*>*aldea* "lado, paraje".

* *Elespe* saila. *Elespe* "cabe la iglesia". "Itt. yo el dicho Diego Martinez de Alegria hipoteco una heredad en el termino llamado elespe de una lugada...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 305, 1774 urtea.

* *Erenza* saila. *Erenza erein* "sembrar"-en errotik, bestetako *Ereño*, *Ereñozu*, *Ereñaga* bezala; -*za* ugaltasunezko atzizkia.

* *Esibarrua* saila. *Esi*- "seto"; -*barrua* "interior", "acotado" (*barrutia* kasuan bezala).

* *Eskaza* saila. Probableki, *Eskarza* "lugar de arces" delakotik. "Una heredad en termino de Escaza termino propio de este dicho lugar de Urturi...". Arch. H. Prov. Burgos, 3384, 259, 1774 urtea.

ESKARRA

Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1730 urtea.

ESKARRALDE EDO LATXI

San Vicentejoko saila, erreg.
138. 23. 149.

ESKARRIKO

Ajarteko saila.

ESKARTEA

Paritzako saila.

ESKARZALABIDE (ESKARZARABI-
DE?)

Dordoñoko saila.

ESKASULO (EZKARZULO; EZKAR-
SOLO?)

Torreko saila.

ESKAZA (EZKARZA?)

Trebiñualdeko saila *.

ESKIBIDI

Saratsuko lurgintza.

ESKIBIL

Saratsuko saila *.

ESKIBILETA

Obekuriko hegia.

ESKINZA

Albaitako saila, erreg. 54. 7.
76.

ESKIITURRI

Arrentiako saila, erreg. 233.
54. 208.

ESKIRRARAN (EZKIRRARAN)

Trebiñualdeko saila *.

ESKORTEA

Paritzako saila *.

ESKRUBEA

Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1734 urtea.

ESKUBILLA (ESKUDILLA)

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.

ESKURLUZ

Trebiñualdeko saila *.

ESKUZA

Argoteko saila, erreg. 47. 6.
90 *.

* *Eskibil* (*Ezkibel*) saila. Lehen elementuan egon daiteke *aitz<iz* (sinkopatua) "*roca*" adieraziz (*Aizpea / Izpea* (Gares Maf.)) (*Aizkarai / Ezkarai* kasuen modura) *kibil*, *gibel* delako asimilazio beheranzkoa du "*tras, detrás*" espresatuz. Beste bidea *Ezki-bel* "*tilo oscuro*" litzateke, baina ez da hain probablea.

* *Eskirrarán* saila. *Ezkarraran* "*valle de arces*"-en aldakia da, antza, goranzko asimilazioaz, beste *Ezkirrarán* kontuan izanik.

* *Eskortea* saila. *Eskortea* "*redil para ovejas*", "*corral en el monte*" *es(i)*- "*seto*" eta *-korta* "*cortijo, cuadra*- lat. *cohortem*-en eratorri erromaniko batetik.

* *Eskurluz* saila. *Ezkur*- "*bellota*", "*árbol*" (arkalkoa); *-luz(e)* "*largo*". "*Ittn otra en escurlyz de siete zelemines de sembradura surcana a pieza de Josef Mendoza y Magdalena de Garay*". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 264, 1775 urtea

* *Eskuza* saila. *Ezkur*- "*bellota*", "*árbol*" delakotik, seguraski, konposakeran *dar-darkaria* erori zalola (baina, Azkue-ren hiztegiko B *ezku* "*tilo*" (*ezki*-ren aldakia) ere kontuan izatekoa da); *-za* ugaltasunezko atzikia.

- ESKUZAGOIKO
Torreko saila.
- ESKUZIBIA (EZKIZABEA?)
Sasetako saila.
- ESMERARAN
Mesantza eta Fuidloko lurgintza.
- ESPIKURRA
Sasetako saila.
- ESPOTONA (ESPOTORA)
Lañuko saila.
- ESTABIDE
Taravero eta San Andresko saila.
- ESTEBIA
Sanmartintzarko saila, erreg. 108. 15. 46.
- ESTEKORANA
Obekuriko arroa *.
- ESTOBAS
Taravero eta Sanmartintzarko saila.
- ESTOBIZA
Marauriko saila.
- ESTURZARA
Pedruzoko mendia.
- EZTUZARRA
Paritzako saila, erreg. 236. 55. 156.
- ESTUZURRA
Uzkioko saila.
- ESTURRARAN
Azkartzako saila, erreg. 27. 2. 242.
- ETXABIDE
Dordonizko saila.
- ETXALUZA
Trebñualdeko saila, erreg. 99. 14. 174.
- ETXEDERNA (LA TXIDERNA)
Obekuriko saila, Gonz. Salazar 1711 urtea, erreg. 162. 27. 65.
- ETXINA
Albaitako saila.
- ETXINDE
Taraveroko saila, erreg. 117. 18. 88.
- EXKETURRIA
Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1589 urtea.
- EZKERRARAN
Frankuko saila.
- EZKURRA
Argoteko saila.
- FAIDINO
Argantzongo lurgintza, Lpz. Gereñu 1724 urtea.

* Estekorana saila. "Itt. otra en el termino de Estecorana de fanega y media de sembradura surcana á hondonada de Pedro Egulleta...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 260, 1775 urtea.

FAIDO (FAIDU) Trebñualdeko herria *	(FUENTE) AZARBIA Zurbituko salla.
FAIDOBIDE Añastroko salla.	(FUENTE) GIPUZITURRIA Baxauriko salla, Gonz. Salazar 1589 urtea *.
FAIDUBIDE Grandivalgo salla.	(FUENTE) LAZITURRI Lañuko salla.
FAXART (AXARTE ?) Trebñu konderriko hirigunea, XIII. mendea.	(FUENTE) PATEA Albaitako salla.
FRANCO (FRANKU) Trebñu konderriko herria *	(FUENTE) PIKABURUA Baxauriko salla, Gonz. Salazar 1588 urtea.
FRANKOBIDE EDO ROBRI Armentiako salla, erreg. 225. 52. 131.	(FUENTE) TURRALDIA (ITURRAL- DIA?) Paritzako salla.
FRANKUBIDE (FRANCOBIDE) Frankuko lurgintza.	FUENTEZIRI Panguako salla
FRANKUDIA Armentiako salla.	FUIDIO Trebñu konderriko herria *
(FUENTE) ARTOLA Sasetako salla.	

* *Faido (Faidu) herria. Alma una rega, Paidu una rega, Mesanza una rega* 1025 urtean, *Balparda*, Vizcaya y sus fueros 1, 388, *Rivo de Ibita XXXV rgs: (...) Alma I rg., Paidu I rg...* 1025 urtean, *Serrano, C.S., Millán 346*. Toponimoaren sustraian *Faedo, Haedo* (robledo) erromanikoa dago, lat. *fagetum*-etik.

* *Franco (Franku) herria. Prango et duas regas. Armendihi una rega* 1025 urtean, *Balparda*, Vizcaya y sus fueros 388, *Rivo de Ibita XXXV rgs.: Prango et II rgs., Armendihi I rg.* 1025 urtean, *Serrano, C.S. Millán 205. Franco de Suso y Franco de Yuso* 1257. Toponimoaren ildotik *Frankubide, Frankubede* (asimilazio goranzkoaz azken hau), *Frankudia* (*Frankubidia*). Jatorria ertaroan hainbestetan ernaten zen (*Villa*) *Franca*-ren segidakoa da.

* (*Fuente*) *Gipuziturria* Iturria. *Gipuz-* "gipuzcoano", bestetako *Gipuzuri* (Errioxa), *Gipuzarrate* (Asparren) delakoen ildotik; *-iturri* "fuente".

* *Fuidio* herria. *Agellu una rega. Pudlo una rega. Barizaha una rega* 1025 urtean, *Balparda*, Vizcaya y sus fueros 1, 388, *Rivo de Ibita XXXV rgs.: (...) Agellu I rg., Pudlo I reg....* 1025 urtean, *Serrano, C.S. Millán 105. Faidu Paido, Fudio Pudlo, Franco Prango* kasuetan euskal fonetikaren ukitua atzeman bide da *f* fonema biezpainkariak ghegoaldeko euskaretan buruturiko duen zailtasuna medio.

- GABADUTXO
Aglu-Axarteko saila.
- GABALZETA
Axarteko saila.
- GABAZA
Obekuriko saila.
- GABILARRA (?)
Trebñũualdeko saila *.
- GAIKOA ETA GOAIKA (GOIKOA?)
Bustuko gainaldea.
- GAIKOA
Añastroko saila, erreg. 88.
205. 41.
- GAIKUA
Ladrera-Ozillako lurgintza.
- GALARDETA
Imiruriko saila.
- GALARGA (GALARRAGA?)
Imiruriko saila *.
- GALARRAGA
Trebñũualdeko saila *.
- GALARRATIA
Trebñũuko saila, erreg. 685.
167. 28.
- GALLIBIDE
Axarteko saila.
- GALLIKE
Golernioko saila, Lpz. Gereñu
1827 urtea.
- GALLIKI
Arrietako lurgintza.
- GALTXURRIKA
Saratsuko lurgintza.
- GALZARRA
Trebñũuko saila, erreg. 99. 14.
166 *.
- GALZILATXE
Saratsuko saila.
- GAMARRA
Marauri eta Baxauriko saila *.
- GAMARRABIDEA
Meanako saila.

* *Galarga* saila. **Galãrr(a)ga* hipotetiko baten sinkopatik (azentu erromanikoaren eraginez postonikoa itzali bide dela); *galar* AN, L, BN, Sal "lugar de leños muertos en el árbol mismo". Beste eskualdetako *Galarreta*, *Gallarta*, *Galarza* kasuak kontuan izanik. *Gallarta* (eta ondorengo *Gallarrarate* kasuan) hegoaldeko euskararen bustidura da nabarmen.

* *Galarraga* saila. "Itt... otra en termino de Galarraga de media fanega a surco de la Capellania que goza D. Zipriano de Laño...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 319, 1779 urtea.

* *Galbarin* despopulatu. "En el Condado de Treviño, a dos tiros de bala del actual lugar de San Martin de Galbarin, aseguran que se levantó la aldea de Galbarin, que fué despoblada por una epidemia". Lpz. Gereñu, op. c. 550.

* *Galzarra* saila. *Galtzar* "seno, flanco" anatomkotik jasoriko hitza, balna hemengoak *galzar* / *galzarra* "calzada" erromanikoaren iturrira garamatza, egizkiago.

* *Gamarra* saila. "Itt. otra en Gamarra de lugada y media a surco de Baupista de Ochate vezino de Marauri y rebajo (sic)...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 384, 1774 urtea.

- GANBIDE
Faiduko saila.
- GARAIA
Franku eta Armentiaiko lur-
gintza, erreg. 122. 19. 154.
- GARAIO EDO ZURBIDE
Azkartzako saila, erreg. 32. 9.
161.
- GARAIUSTE (GARAIOSTE?)
Moscatoroko lurgintza.
- GARAMUÑOIA
Dordonizko gainaldea.
- GARANDURI
Doroñuko saila.
- GARANZUIETA
Sasetako saila.
- GARAPE
Agiluko saila, erreg. 84. 11. 8.
- GARAPENO
Argantzongo lurgintza, Lpz.
Gereñu 1724 urtea.
- GARAPIA
Samianoko uhaldea.
- GARIPITOSTIA (GARAPETOSTEA)
Pedruzoko saila, erreg. 81.
12. 74.
- GARBEA
Albaitako saila, erreg. 32. 3.
9.
- GARDUIETAS
Agilu-Axarteko saila.
- GARDUNCHAL
Agiluko saila *.
- GARDUNZA
Albainako lurgintza, erreg.
169. 29. 230 *.
- GARDUZA
Imiruriko saila *.
- GARIPOTXAS
Zurbituko lurgintza.
- GAROÑAS
Morgasko saila.
- GARRAPETOSTIA
Pedruzoko lurgintza.
- GARRAPIA
Argoteko lurgintza.
- GARRAPILOSTIA
Armentiaiko saila.

* *Gardunchal* saila. Lat. *carduum*-etik gaztelaniarra den tokizen hau, "lugar pobla-
do de cardos o gardinchas" espresatuz; euskal *Garduza*, *Gardunza* tokizena -eta
gardabera, *gardugera* terminoak- ildo berekoak dira, noski.

* *Gardunza* saila. *Gardunza* "lugar de cardos". "Primeramente una heredad en
termino de Gardunza a surco de Domingo Alonso y del cabildo". Arch. H. Prov.
Burgos, Hipot. 3384, 235, 1772 urtea.

* *Garduza* saila. *Garduza* "lugar de cardos" lat. *carduum* eta -za ugaltasunezko
atzizkitik. "Ilt. otra en termino de Garduza Jurisdizion de dicho lugar de Imiruri de
unaYugada larga a surco de Andres de Saseta vezino de dicho lugar y arroyo". Arch.
H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 317, 1774 urtea.

- GARRAZAL**
Sanmartintzarko lurgintza.
- GARRIZABAL**
Argoteko lurgintza, erreg. 47.
6. 54.
- GARROPIL**
Morazako lurgintza.
- GARRUNSOL**
Argoteko salla.
- GARRUZABAL**
Argoteko salla.
- GARZABAL**
Imiruri-Otxateko salla.
- GARZIZUNZU**
Otxate-San Vicentejoko salla.
- GASTOBI**
Argoteko lurgintza *.
- GATEA**
Albaitako salla.
- * *Gastobi* salla. *Gatz*- "sal", -obi "hoyo" lat. *foveam*-etik, LEEE, 107.
- * *Gauzeta* salla. "Yo el dicho Juan Martinez de Alangua fiador hipoteco otra heredad en el termino de Gauzeta del referido lugar de Ajarte...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3348, 304, 1774 urtea.
- * *Gillor* salla. *Agian*, (*E*)*egillor* "ladera seca", "refugio de cortijo cubierto" delakoaren hondarra da, beste *Turria* (*I*)*turria*, *Lorza* (*E*)*lorza* toponimoen modura lehen bokalaren itzalketaz (baina probableagoa da *agillorri* "majuelo" landarearen sin-kopa izatea, honetan azken osagaia **elorri* "espino" izan daitekeela -*angilluri*, *abillurri* beste botanikoetan bezala-).
- * *Gindalde* salla. *Gindalde* "paraje del guindo".
- * *Goba* lurgintza. *Goba* lat. *cavam*-en hurrenkera etimologikotik, haserako ozen-dura beste *Bikuralde*, *Gurutze*, *Gortabe* kasuetan bezala ematen dela.
- * *Gobelaurra* salla. "Iten do dizen Gobelaurra Jurisdizion de Imiruri cauida de quatro zelemines lintera á piezas de el Mayorazgo que goza Maria Saenz vezina de Arechavaleta...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 320, XVIII. mendea.
- GAUZAZETA**
Ajarteko salla *.
- GAZTAPAN**
Añastroko salla.
- GERUKA**
Golerniko salla.
- GILOR (EGILLOR?)**
Caricedoko lurgintza *.
- GINDALDE**
Baxauriko lurgintza, erreg.
122. 19. 10 *.
- GINDETA**
Billa Toberako salla, erreg.
117. 18. 62.
- GOBA**
Lañuko lurgintza.
- GOBELA**
Imiruri-Otxateko salla.
- GOBELAURRA**
Sasetako salla *.

- GOBELOSTE**
Imiruri-Otxateko lurgintza,
138. 23. 8*.
- GOGATE (OTXATE)**
Trebiñu konderriko herria,
1025 urtea.
- GOIKOA**
Ozillako lurgintza, Lpz. Gereñu
1718 urtea.
- GOIZEN**
Marauriko saila*.
- GOLERNIO**
Trebiñu konderriko herria*.
- GOLLAZA**
Agilu-Axarteko saila.
- GORRITOSTE**
Agiluko saila.
- GORRITXOSTE**
Agilu eta Axarteko saila.
- GORTABA**
Arrietako saila.
- GORTABE**
Arrietako saila*.
- GORZETA**
Araikoko saila.
- GRAMASOLO**
Billa Toberako saila.
- GRANADO**
Trebiñualdeko despopulatua*.
- GRANDIVAL (GRANDIBAL)**
Trebiñu konderriko herria*.
- GUABILA**
Sanmartintzarko lurgintza,
Lpz. Gereñu 1623 urta.
- * *Gobeloste* saila. "Ilt. Otra heredad en termino de Goueloste de laour de media yugada y otra de herederos de Martin Saenz vezino que fue del dicho lugar de Imiruri...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 317, 1774 urtea.
- * *Goizen* saila. "Y la otra el anuziado Pedro de Albaina en termino de Goizen bajo de la senda de Artamadura...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 285, 1774 urtea.
- * *Golernio* herria. *Golernio* 1257 urtean, *Golernio* 1325 urtean (*E. Enciso*, Catálogo 75-79). Beharbada, hemengoa euskal erro batzuel atxiki ohi zaien *-io* amaieraz dago, hots, *Inxurdio*, *Zamudio*, *Elorrio* delakoaz. Cfr. *O. de Apraiz, E. Knörr* "De la toponimia euskariana en Alava", B.I.Sancho El Sabio XXII (1978), 286-304. Aiarako toponimian, bereziki, aipatu amaierak (erromanikoa dela jatorrian) indar berezia du.
- * *Gortabe* saila. *Gorta*- "cortijo", "cuadra", lat. *cohortem*-etik eratorri erromaniko baten zehar euskarara iritsia. Beherago, herskari ahoskabeaz, *Kortabe*.
- * *Granado* despopulatua. "... En el Condado de Treviño, tenemos una ermita con esta dedicación, digna en todos los pormenores de ser recordada, ya que se trata de un templo románico que conserva en toda su pureza mucho de su estilo primitivo, y que, además, su titular es Nuestra Señora del "*Granao*"...". Lpz. Gereñu, op.c. 451.
- * *Grandival* herria. Bigarren osagaia *-val* "valle" da, eta lehenengoa *grande*. *Grandival* 1257 urtean Kalagurriko zerrendan (*Hergueta*), *Grandeval* 1586 urtean (Cfr. Lpz. Gereñu, Toponimia Alavesa).

- GUALZABALZA
Agiluko saila.
- GUARDAMENDI
Tربیһуко gainaldea *.
- GAURDETURABE
Sanmartintzarko lurgintza,
Lpz. Gereñu 1645 urtea.
- GUARIZPE
Zurbituko saila.
- GUARTABE
Arrietako lurgintza.
- GUAZABALZA
Agiluko saila.
- GUGIZARRETA
Baxauriko saila.
- GUMIZARZAR
Tربیһуaldeko saila *.
- GUNGUDI (GUNGURRI)
Saratsuko saila.
- GUNGURRI
Saratsuko saila.
- GURALETXE
Saratsuko lurgintza.
- GURANSAR
Imiruriko saila.
- GURBA
Torreko saila.
- GURRANDIZ
Tربیһу konderriko aintzin he-
rria, XIII. mendea *.
- GURITXOSTE
Agiluko saila, erreg. 85. 12.
240.
- GURRUSTIZA
Agilu-Axarteko saila *.
- GURRUZKARRATE
Samartintzarko lurgintza, Lpz.
Gereñu 1676 urtea *.
- GURUGU
Morgasko gainaldea.
- GURZABALA
Billa Toberako saila.
- GUZIALDE
Argantzón-Villanueva de Oca-
ko saila.

* *Guardamendi* saila. Tokizen hibridoа, *Guardia* gaztelaniarra -gure *Zala*, *Zaias*-en ordaina da-, gehi -mendi "monte" osagala.

* *Gumizarzar* saila. "Itt. Hipoteco una heredad en Gumizarzar, de una Yugada...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot 3384, 314, 1784 urtea.

* *Gurrandiz* despoblaturia. "Solamente hemos encontrado este nombre entre las aldeas que formaban parte del arciprestazgo de Treviño, constituía el Obispado de Calahorra, en el siglo XIII". Lpz. Gereñu, op.c. 552.

* *Gurrutziza* saila. **Gorostiza* "acebedo" tokizenaren aldakia itxidura bokallkoaz eta dardarkariaren erreduplikazioaz.

* *Gurruzkarrate* saila. **Guru(ze)koarrate* batetik, ausaz, dardarkariaren erreduplikazioaz "portillo de la cruz" adierazten duela. Osagal bera *Gorceta* (**Gu(zeta)*), *Gu(zaba)la*, *Gu(zialde)* (**Gu(ru)zealde*), *Korozia*, *Kroziga* kasuetan ($u < o$ aldaera erromanikoaz, batzuetan).

GUZIKOA	(HOYO) BASANKELO
Añastroko saila.	Golernioko saila.
HARABEL	(HOYO) LOBIARAN
Billa Toberako saila.	Billa Toberako saila.
HASARTE (AJARTE)	(HOYO) LORONKO
Tربیڻو konderriko herria,	Villanueva de Toberako saila.
1025 urtea.	(HOYO) MURRI
HERETXALDE	Arrietako saila.
Ajarteko saila *.	(HOYO) SARRAATE
HERRAIN	Billa Toberako saila.
Saratsuko saila *.	(HOYO) SUSUMEO
HOBEKORI (OBEKURI)	Agiluko saila.
Tربیڻو konderriko herria,	(HOYO) UNARAN
1025 urtea.	Agiluko saila.
HORMABE	IBAIA
Otxate-San Vicenteko saila *.	Sasetako saila *.
HORMATXA	IBAIATE
Kutxuko saila, erreg. 154. 26.	Marauriko lurgintza.
150.	IBARGEÑA
	Tربیڻualdeko lurgintza.

* *Heretxalde* saila. "Itt. la mitad de la heredad en Herechalde de una Yugada a surco de la otra mitad y regajo que baja de la Cuesta del Prado". Arch. H. Prov. Hipot. 3384, 308, 1885 urtea.

* *Herrain* saila. *Herrain* gazt. *Herrán*-etik euskaraz sudurkari aitzinean ohikoa den diptongoa duela. *Herrán* "pieza de cereales, de forraje...". "Otra en la misma Jurisdiccion u termino de Herrain, de quatro celemines a surco del vinculo de...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 315, 1785 urtea.

* *Hormabe* saila. *Horma*- *forma* erromanikotik "pared, muro" adierazpenez; gora-go, berriz, *Holmatxo* r<l disimilazio ezagunaz; -*be* "cabe, debajo". *Hormaza*, bestalde, lat. *formacea*-ren eratorria da (gaztelaniaren esparrutik hartua). Kasu honetan -za amaiera ez litzateke ugaltasunezko atzizki euskalduna, lat. -*ceus* /- *cea* atzizkiaren ondorioa baino.

* *Ibaia* saila. *Ibaia* "río". Ildo berekoa da *Ibaiate* "portillo del río". Oraindik *Ibete*, *Ibatate*, *Balas* ("Ibalas") (Morgas) kasuak *ibai*-ren erroitik. -*Ate* "portillo", "garganta o estrechadura de un valle", da, Arabako beste *Zarate*, *Otxate*, *Ebisate*, *Mafarrate*, *Gurruzkarate*, *Gipuzarrate* tokizenetan bezala.

- IBARRA
Argote eta Albaitako saila eta zubia, erreg. 85. 12. 36 *.
- IBARRAMENDI
Imiruriko saila *.
- IBARRAPITURRI (IBARRAPEITURRI)
Argoteko saila.
- IBARRATE
Ogetako saila.
- IBARRTXURRI
Albaitako saila.
- IBATATE
Dordonizko Iturria.
- IBIA
Baxauriko saila, erreg. 787. 184. 171.
- IBILLALDI
Axarteko saila.
- IBILLANDI
Axarteko saila.
- IBIRIRI
Pedruzoko saila, erreg. 85. 12. 76.
- IDILORRI
Pedruzoko saila, erreg. 44. 5. 21.
- IDUARAN
Agilu-Axarteko saila.
- IEGOARAN
Uzkioko saila.
- IELANDA
Marauriko lurigntza.
- IGARRA
Grandivalgo lurigntza.
- IGUARAN
Agiluko saila.
- IKARRARAN
Torreko saila.
- IKARTXEGI
Pedruzoko saila.
- IKERA
Añastroko saila, 1703 rutea.
- IMIRURI
Trebiñu konderriko herria *.

* *Ibarra zubia. Ibarra "vega". "... Hipoteco una heredad en termino del dicho lugar de Albaina en donde dizen la puente de Ibarra..."*. Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 241, 1775 urtea.

* *Ibarramendi saila. Ibarra "vega"; -mendi "monte"*.

* *Imiruri herria. Imiruri toponimoak berekin du -uri "poblado" osagala, beste Nunuri, Obekuri, Marauri, Baxauri kasuek bezala. Ymiruri 1257 urtean (Hergueta), Hymiruri 1325 urtean (E. Enciso, Catálogo 75-79), Sancho Yuannes de Ymiruri 1299 urtean (Catálogo, 70-71). Lehen osagailan, agian, Mafarroako Imirizaldu-n bezala-Eme(te)rius antroponimoa egon daiteke, Frantziako Aymery, Emery delakoetan modura. Jakina denez, -uri elementua anitzetan ematen da Errioxaldeko onomastika nagusian, hots, Ollauri, Otxanduri, Ziuri, Gipuzuri, Maharruri gisakoetan, osagai horrekin aspaldiko villa-k (edo fundus delakoak) adierazten direla. Trebiñualdeko toponimia tipian badira Larrauri, Rotauri, Returi, Pikauri modukoak.*

- INIKOTURRIA
Añastroko lurgintza.
- INKABERAS
Sasetako saila.
- INSAUSTIA
Sasetako saila.
- INTURRARAN
Dordonizko sakana eta erreka.
- INTXORTA
Trebiñuko saila *.
- INTXUERTA
Trebiñuko lurgintza, Lpz. Gereñu 1706 urtea.
- IRIBIRI
Pedruzoko saila.
- IRUBURO
Agiluko saila *.
- IRURA
Trebiñualdeko saila.
- ISABE
Axarteko saila, erreg. 10. 1. 173.
- ISABETIA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1666 urtea.
- ISABIA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1691 urtea.
- ISARRUA
Baxauriko saila, Gonz. Salazar 1753 urtea.
- ISASI
Imiruri-Otxateko lurgintza.
- ISASIA
Imiruri eta Marauriko saila, erreg. 944. 215. 203 *.
- ISASIBARRIA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1734 urtea.
- ISASAKANA
Baxauriko mulnoa, Gonz. Salazar 1589 urtea.
- ISAстра
Aranako saila.
- ISAUSTIA (INSAUSTIA?)
Trebiñualdeko saila.
- ISIBARRUA
Baxauriko saila.
- ISOSTE
Argote eta Axarteko saila, erreg. 933. 213. 76 *.

* *Intxorta* saila. *Intxorta* "noceda" *Intxaurr(e)ta* batetik, baina *Inxuerta* aldakia ere bada, eta, antza, gaztelaniar -ue diptongoaren eraginez.

* *Iruburo* saila. "Primeramente hipoteco una heredad en el termino de Iruburo de dicho lugar de Agullo de tres Yugadas de laur...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 297, 1774 urtea.

* *Isasia* saila. *Isasi* etimologikoki "retamal"/*Isas(t)l* batetik, baina Zigoitiako eskualdean "jaro" ere adierazten du. Antzeko semantika dute Gipuzkoan eta Nafarroan idazki zaharretan *Las Isasias* delakoek.

* *Isoste* saila. "Itt. Hipoteco otra heredad en termino de Isoste de laur de lugada y media a surco de dicho Juan Martinez y Ignacio de Alzola...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 305, 1775 urtea.

- ISOSTI
Axarteko lurgintza.
- ISPE
Ozanako sala.
- ISTURZULA
Uzkioko saila
- ISUNZA
Marauriko lurgintza.
- ISUSA
Uzkioko saila, erreg. 47. 6.
205.
- ITURBIDE
Obekuriko saila, erreg. 47.
202. 66 *.
- ITURRARAN
Ajarteko saila *.
- ITURRATE
Ogetako saila.
- ITURRIAGARA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1734 urtea.
- ITURRIARAN
Axarteko saila.
- ITURRIDAGRADO (?)
Pedruzoko saila.
- ITURRITXU
Agilu-Axarteko saila.
- ITURRUBEA
Sanmartintzarko saila.
- ITXABIA
Dordonizko saila.
- ITXARIA
Dordonizko saila, erreg. 154.
26. 53.
- ITXARTXEGI
Armentiako saila.
- ITXARTXIKI
Pedruzoko saila.
- ITXARTXIRI
Pedruzoko saila.
- IUZABALZA (JUANZABALZA?)
Agiluko saila.
- IZKIERRARAN
Frankuko lurgintza.
- JAUMBIDEA
Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1637 urtea.
- JIRITA
Villanueva de Ocako lurgintza,
Lpz. Gereñu 1713 urtea.

* *Iturbide* saila. *Itur-* "fuente"; *-bide* "camino". *Iturri*-ren ildotik hidronimo asko da, *iturri* horrek, maiz, lehen bokala galtzen duela (*Turriaran*, *Turriberde*, *Turriaga* kasuetan legez). Hemengoaren segidakoak dira *Iturrubea*, *Iturritxu*, *Iturralde*, *Iturrraran*; eta bigarren osagal bezala *Latxiturri* (*La Atxiturri* "fuente de la roca"?), *Zamanturri*, *Santiturri*, *Ibarrapiturri* ("Ibarrapeturri"), *Lapiturri*, *Inikoturria*, *Tallaiturri* (talla lat. *dac(u)llam*-etik, baina *dalla* erormanikoaren zehar), *Pikiturri* kasuetan.

* *Iturrraran* saila. *Iturrraran* "valle de la fuente". "... Hipoteco el seguro de este dicho censo y sus rditos una heredad en termino de Iturrraran de media quarta de lugada...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 305, 1775 urtea.

JUANZABALZA Agiluko salla *.	KALLARRATE Ladrera-Ozillako salla.
JUARAN Frankuko lurgintza.	KANOKA Baxauriko salla.
JUAZDEAZMENDI Lpz. Gereñu 1706 urtea.	KANPAISALA Trobiñualdeko salla.
JUBIDEA Obekuriko salla, erreg. 897. 202. 66.	KANPALANDEA Sasetako salla.
JUBIRDEA (JAUNBIDEA, JAURBI- DEA?) Obekuriko hegla.	KANPOLATXI San Vicentejoko salla.
JURAGATE Doroñuko salla.	KANTIKARRATE Sanmartintzarko soroa, 1676 urtea.
JUSTRAN San Martin Galvaringo salla, erreg. 200. 38. 227.	KAPANALDEA Sasetako lurgintza, Lpz. Gere- ñu 1684 urtea *.
KAGAZULETA Sasetako salla.	KAPANOSTE Ogetako salla *.
KALLA Ladrera-Ozillako arroa.	KAPARRAN (KAPARRARAN?) Armentiako lurgintza, erreg. 233. 54. 184.
KALARRATE Ozillako lurgintza.	KAPARRARAN Trobiñualdeko salla *.

* *Juanzabalza* lurgintza. *Juan* izen berezi ezaguna beste *Juan Uzkiano*, *Marianar Maritxalda* modura; *-zabalza* "lugar ancho", baina hemen izen berezi bati atxikitako deitura baten iturrikoa izan daiteke.

* *Kapanaldea* salla. *Kapana-* "cabaña", "choza de viña" lat. *capannam*-etik; *-aldea* "lado, paraje". *Kanpalandea* eta *Canpalandia* hemengoaren trakesturak dira, herri-etimologia sasizkoak gazt. *campana*-ren ildo hartu duela.

* *Kapanoste* salla. *Kapanoste* "tras la cabaña". "Itt. otra heredad en el termino de Capanoste...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 1774 urtea.

* *Kaparraran* lurgintza. *Kapar-* B, S "zarza, cambrón"; *-aran* "valle". Konderriko toponimian ohikoa da. Hona adibide zenbait *-aran* elementuaz: *Malutarana*, *Kintuaran*, *Amarriaran*, *Salmurarran*, *Uriarran*, *Izkierraran*.

- KAPATARANA**
Baxauriko saila.
- KAPITURRI**
Argoteko saila.
- KARAMUZA**
Agilu-Axarteko saila.
- KARANDURI**
Doroñuko saila, erreg. 178.
31. 8.
- KARASTA**
Doroñuko saila.
- KARKARZALDAPETE**
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1647 urtea.
- KAROBIA**
Pedruzoko saila, erreg. 63. 8.
123 *.
- KARRANTXA**
Argantzongo lurgintza, Lpz.
Gereñu 1724 urtea.
- KARRANTXIA**
Arrietako saila.
- KARRAZAXETA (CARA SASETA)**
Morgasko saila.
- KARRIONSO**
Arrietako saila.
- KARRIZABALA**
Añastroko saila.
- KASKAJUA**
Pedruzoko lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1706 urtea, erreg. 199.
37. 8 *.
- KATARRATIA**
Lañuko saila eta mendia.
- KATASARRA (KATAZARRA)**
Lañuko lurgintza, erreg. 10. 1.
15.
- KATRUBIDIA**
Lañuko saila.
- KATURBIDEA**
Lañuko saila.
- KATXANI**
Argantzongo saila.
- KAUMBIDE**
Lañuko saila.
- KAUZEMENDI**
Ogetako saila.
- KAZANETA**
Armentiako saila.
- KAZARRO**
Zurbituko saila.
- KAZUBIA**
Azkartzako saila.
- KAZULETA**
Agilu-Axarteko sakana.

* *Karobia* saila. *Kare-* "cal" lat. *calem*-etik; *-obia* "hoyo, agujero" lat. *foveam*-etik. "Cantera" adierazten duen *Arrubia*-k ere osagal bera du.

* *Kaskajua* lurgintza. Gaztelaniako *cascajo*-tik, baina euskal mugizkiak. Bada *kaskallu/ kaskallu* formula zaharragoa ere gurean, Iruñeako (Naf.) *kaskallueta* kasua bezala, hitzaren jatorrian lat. **quassicare* dagoela. J. Corominas, Breve Dic. Etimológico, 137.

KEREJALDE	Albaitako salla, erreg. 54. 7. 46.
Axarteko salla *.	
KINDETA	KOROZIA
Morazako salla.	Albaitako salla, erreg. 63. 8. 149 *.
KINTUARARAN	KORTABE
Imiruriko mendia.	Arrietako salla.
KOIUSTE	KORTALARRA
Moskatorko lurgintza.	Agiluko lurgintza, Lpz. Gereñu 1706 urtea *.
KOKUMENDI (LAKUMENDI?)	KORTAZELO
Argoteko gainaldea.	San Martin de Grandivalgo saila.
KOMENDI	KORTUARIA
Caricedoko salla *.	Golernioko lurgintza, Lpz. Gereñu 1706 urtea.
KOMIPARALDE	KOSTABE (KORTABE?)
Sanmartintzarko lurgintza, XVIII. mendea.	Arrietako salla.
KONPARALDE	KOSTIBUTXI
Sanmartintzarko salla.	Arrietako salla.
KORKO	KOSTUIA
Ogetako salla.	Ozanako lurgintza.
KORKOBIA	
Albaitako salla.	
KORKOITIA	

* *Kerejalde* salla. *Kerejalde* "cerezal" s / z j prozeduraz. "Itt. una heredad, y solo la mitad en el termino de Querejalde de una lugada a surco de la otra mitad y regajo que baja de la Cuesta del Prado". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 307, 1785.

* *Komendi* salla. (La) *kumendi*-ren laburdura -lehen silaba artikulatu erromanikotzat sasibidez hartu bide dela-. *Alkumendi*, *Lakumende*, *Kumendi*, eta abar hemengoaren aldaerak dira. Lehen elementua *laku*- "laguna" lat. *lacum*-etik izan daiteke, bestetako *Lakurretundo* (Gibiyo, Araba), *Lakuzubia* (*Kuzubia*) kontuan izanik. Cfr. *M. Nieves Sánchez*, op.c. 253-254.

* *Korozia* salla. *Korozia* "la cruz" anaptixia *cr* taldean eta bokalismo erromanikoa agitu dela. "Itt. otra heredad que llaman Corozia...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3344, 238, 1774 urtea.

* *Kortalarra* salla. *Korta*- "cuadra, establo", "corral" lat. *cohortem*-en lido erromanikotik; *-larra* "dehesa, pastizal". Hemengoaren segidatik *Kortabe*, *Kortibutxi*, *Gortabe*.

KOSTUZA

Dordonizko saila.

KOZULIA

Arrietako saila.

KRISTARAN

Albaitako saila, erreg. 54. 7.
120.

KRISTIANBARRO

Agilu-Axarteko saila.

KROZEGA

Billa Toberako saila *.

KRUZABALA

Paritzako gainaldea.

KRUZEMENDI

Ogetako lurgintza.

KRUZIMENDIALDE

Ogetako saila *.

KRUZIA

Albaitako saila, erreg. 261.
65. 170.

KRUIAGA

Tربیũualdeko sakana.

KRUIARAN

Ogetako saila *.

KRUIIBIDIA

Paritzako lurgintza, erreg.
196. 36. 99.

KRUIIMENDI

Marauriko saila.

KRUIIMENDIALDE

Ogetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1722 urtea. *.

KRUIIMENDIOSTE

Ogetako saila *.

KRUIZABALA

Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1734 urtea.

KUEZABALZA ETA KUENZABALZA

Agilu-Axarteko saila.

* *Krozega* mendia. *Kruziaga* "lugar de cruces"-en aldaera beranta $u < o$ irekleraz, eta -aga ugaltasunezko atzizkiak. *Kroziga*, *Krozita*, *Krozia* delakoek bokalismo berant bera islatzen dute (eta, inolaz ez, euskal *gorosti* "acebo" erroaren ildoak). *Kurzea* kasuan lat. *crucem*-en metatesia ematen da. Bestalde, lehen bokalismoari eusten diote *Kruzimendi*, *Kruziaran*, *Kruzizabala* kasuek. Errioxan, gaztelaniaren bokalismoaz, *Korozia*, *Krozobirio*, *Krozia*, *Kroziba*, *Kroziga* gisakoak agitzen dira, lat. *crucem*-etik denak, *croce* erromanikoaren zehar. Cfr. M. Lecuona, "Notas toponímicas de la Rioja: el nombre de la Cruz en la toponimia riojana", Berceo VIII, 245-253.

* *Kruziaran* saila. *Kruziaran* "valle de la cruz". "Iten otra en la misma jurisdizion y termino de cruciaran de cavida de media fanega lintera á camino para Marauri y sierras". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 275, 1772 urtea.

* *Kruzimendialde* saila. *Kruzimendialde* "paraje de la cruz del monte". "Itt. otra heredad en termino que dizen cruci mendialde de media Yugada...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 278, 1775 urtea.

* *Kruzimendioste* saila. *Kruzimendi*- "monte de la cruz"; -oste "detrás". "Itt. io el dicho Domingo hipoteco una heredad en termino de crucimendioste...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3484, 275, 1772 urtea.

KUKUBIA

Arrietako saila, erreg. 211.
45. 32.

KUKULI

Arrietako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1706 urtea.

KUKULIA

Arrietako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1827 urtea.

KUKUMENDI

Argoteko saila.

KULANTXA

Trebiñualdeko saila.

KURALDE

Grandivalgo saila.

KURIZABALA

Sasetako saila.

KURRIBUTXI

Albaitako saila, erreg. 54. 7.
182.

KURZEA

Obekuriko lurgintza.

KUTXU (CUCHO)

Trebiñu konderriko herria.

KUTXILAGUA

Añastroko lurgintza.

KUZABAL

Agiluko sala.

KUZARRETA

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.

KUZILANTXE

San Martin de Galvaringo sai-
la.

KUZILIA

Arrietako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1693 urtea.

KUZKARRA

Saratsuko lurgintza.

KUZUBIA

Azkartzako lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1676 urtea.

LA ERRUA, LERRUA (LA RUA?)

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.

LA ESKARRA

Obekuriko saila, Gonz. Sala-
zar 1613 urtea.

LA ISPE

Ozanako lurgintza.

LA JUARBIDEA

Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1730 urtea.

LA LARIA

Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1741 urta.

LA OKISTIA

Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1802 urta.

LA ORKIZA

Obekuriko saila.

LA PERDUZPE

Azkartzako saila.

LA PITURRI

Argoteko saila.

LA RAIN DE LERRUA

Baxauriko saila.

- LA REIN
Tربیñualdeko salla *.
- LA RINZA (LARRINZA, *LARRAIN-
ZA?)
Armenttiako salla.
- LA SEGARRA
San Vicentejoko salla.
- LA URTIANA
Obekuriko salla.
- LABERDINA
Dordoñuko muinoa.
- LABETE
Ogetako salla *.
- LADABANA
Sasetako salla.
- LADRERA
Tربیñualdeko herria *.
- LADERA GORZETA
Golernioko salla.
- LADREA
Tربیñu konderriko herria.
- LAGARBE
Frankuko salla, erreg. 143.
25. 171.
- LAGUARBIDIA (LAGUARDIABI-
DEA?)
Obekuriko salla, Gonz. Salazar
1694 urtea.
- LAGUNA DE URNOZTEGIETALA-
GUA
Baxauriko salla, Gonz. Salazar
1589 urtea.
- LAGUNBRIA
Golernioko lurgintza.
- LAGUNRRABIDIA (LAGUARDIABI-
DEA?)
Obekuriko salla, Gonz. Salazar
1712 urtea *.

* *La Rein* gainaldea. *Rein* Araban, gehienetan, ez da euskal *Larrain* / *Larrein* "era" delakoaren ildokoa, lat. *farraginem*-en iturria duen *La Herrén* / *La Herrán* terminoa baino, "el verde de avena, cebada, trigo, centeno y otras semillas que se da al ganado" espresatuz (Diccionario General Etimológico, II, 1145, Seix, Barcelona); bada *herrenal* "terreno que regularmente es cercado y en que se siembra el herrén" (Diccionario Enciclopédico Hispano-Americano X, 242, Montaner 1920); orobat, bada *rain* "pieza o heredad inmediata a la casa", "huerto cercano a la casa" (*Lpz. Gereñu*). *Larrinbe*, *Larrinza* (*La Rinza* sasi intepretapenez), *Larrinbia* delakoak, aldiz, euskal *larrain*-en hurrenkeratik datoz. Bestalde, *Perran*, *Parran*, *Perranburu*, *Perraran* delakoak, eraberean, *herrán* / *herrén* erromanikoaren ildokoak dira, f<p bilakaera fonetikoaz (euskarazko beste lat. *ficum piku*, lat. *fagum pago* mailebu latindarren ildotik).

* *Labete* salla. *Labe*- "horno" delakotik, antza. "Itt. otra en Labete de una lugada a surco de heredad de Theresa de ogeta...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3348, 277, 1774 urtea.

* *Ladrera* herria. *Ladrera* 1275 urtean. Badira *Ladrero* (Gaztela), *Latre* (Aragoia), *Javierrelatre* (Aragoia) gisako izenak penintsulan, eta *aladro*, *aladrero* terminoak ere bai, denak lat. *aratraria*-tik. Cfr. M. Nieves Sánchez, op.c. 189-190.

* *Lagunrrabidia* salla. "Itt. Hipoteco lo el dicho Felipe de Eguileta otro en do dizen Lagunrrabidia de Zinco zelemines de sembradura...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot 3384, 267, 1772 urtea. Agian, **Lagunbidia* "camino de la laguna"-tik dator.

LAGURRIA

Caricedoko saila.

LAIRETA

Ozanako saila.

LEJARTE

Argoteko saila, erreg. 301.
39. 20.

LAKARAMDURI

Dordoñuko lurgintza.

LAKUA

Saratsuko lurgintza.

LAKULUN (LAKUILUN?)

Lañuko saila.

LAKUMENDA

Caricedoko saila.

LAKUNARAN

Mesantzako saila.

LAKUTXA

San Martin Galvaringo lurgintza.

LAKUTXARAN

Baxauriko lurgintza.

LAKUZUBIA

Azkartzako lurgintza, Lpz. Gereñu 1693 urtea *.

LAMARRIARAN

Doroñuko lurgintza, Lpz. Gereñu 1665 urtea.

LAMOJABE

Burgetako lurgintza.

LANA

Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1665 urtea.

LANBARIBE (LANBARRIBE?)

Azkartzako lurgintza, Lpz. Gereñu 1676 urtea.

LANBARRI

San Martin Galvaringo saila *.

LANBARRIS

San Martin Galvaringo lurgintza.

LANDABARRE (LANDABARRI?)

Ladrera-Ozillako saila *.

LANDABERDIA

Sasetako saila.

* *Lakuzubia* lurgintza. Laku- "laguna" lat. *lacum*-etik; -*zubia* "puente" -hitz honen oinarrian *zu(r)*- "madera" eta -*bi* "dos" osagaiak daudela-. *Lakutxaran*, *Lakutxa* (hemen -*txa* txikidurazkoa), *Lakulun* (*Lakuilun?*), *Lakua*, *Kumendi* / *Komendi* (**Lakumendi*) erro berekoak dira, gorago adierazi dugunez.

* *Lanbarri* saila. *Lanbarri* "artiga, tierra recién roturada", "tierra noval" euskal *lan*- "trabajo, cultivo" eta -*barri* "nuevo" elementuetatik.

* *Landabarre* saila. *Landa*- "campo", "pieza de terreno"; -*barre* (*barri*) "nuevo". Ollabari *Ollabarre* kasuan bezala, hemen ere *i*<*e* bilakaera erromanizantea euskarak Araban gaztelaniar bokalismoaren esparrutik jasoriko eragina nabarmen utziz. Irekiera bokaliko bera *bide* / *bede*, *betxi* / *betxe* (*beiti*), *buru* / *buro* kasuetan. Beherago *Langorri* / *Langurria* "terreno rojo o seco" bestetako *Lugorri* eta / *Ligorri*-ren hurbiletik. *Landa* hitzetik berriz hurrengo lekukoak ertaroan: *Pedro Ruiz de Landa* 1262 urtean, *In termino qui dicitur Behengo Landa* 1177 urtean, *Garchot de Landa Artego* 1366 urtean, *Unam vineam in Landazual* 1196 urtean. Cfr. Términos vascos, 311.

- LANDABIA
Taraveroko saila.
- LANDABIDE
Marauriko saila, erreg. 207.
41. 32.
- LANDALUZ
Samianoko lurgintza.
- LANDALUZIA
Paritzako saila.
- LANDARABIDI
Marauriko saila *.
- LANDARAZO
Albaitako saila, erreg. 70. 9.
114 *.
- LANDARAZU
Albaitako saila.
- LANDARBIDE
Marauriko lurgintza.
- LANDAURA
Bustuko lurgintza.
- LANDAZARRO
Tربیћуaldeko saila, erreg.
200. 38. 185.
- LANDEZUELA
- Azkartzako lurgintza, Lpz. Ge-
reћu 1637 urtea.
- LANGARBIDE
Laћuko saila.
- LANGORRI
Agilu-Axarteko gainaldea eta
sakana.
- LANGU (LAћO)
Tربیћu konderriko herria,
1025 urtea.
- LANGURENA
Baxauriko saila.
- LANGURRIA
Tربیћуaldeko saila, erreg. 1.
1. 260.
- LANGURROA
Tربیћуaldeko saila, erreg. 1.
1. 260.
- LANPA
Doroћuko saila.
- LANTEGI
Tربیћуaldeko saila *.
- LANUTO
Imiruri-Otxateko saila.

* *Landarabidi* saila. *Landara-* "al campo"; *-bidi* "camino" asimilazio bokalikoa beheranzkoaz. "Ilt. otra heredad en termino llamado landarabidi de una lugada a surco de heredad...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 284, 1774 urtea.

* *Landarazo* saila. Beherago *Landarazu*. Hegoaldeko toponimian *-zu* atzizkiak *o-ranzko* (*-zo, so, jo* formuletan) bilakaera jasan du (*Artazu / Artaso, Artajo*, eta *Urkizu / Urkiso / Urkijo* delakoetakoa). Hemengo tokizenean lehen elementua *landa* "campo", "terreno" ezaguna da *Landaluz(e)*, *La Andaluzia* (**Landaluzia*), *Landezuela* (kasu hone-tan *-uela* atzizki erromanikoez), *Landabide* kasuen modura.

* *Lantegi* saila. *Lantegi / llantegi* "vivero arbolado; porción de bosque bastante poblado" (Lpz. Gereћu), "concesión para cortar árboles. (*Iribarren*, Vocabulario Navarro), *lan-* "trabajo" eta *-tegi* tokizko atzizkitik.

LANZARTE Agiluko saila.	LARPIARTE Argoteko saila.
LANZERRATE Ozanako lurgintza.	KARRABEL Ogetako saila.
LAÑO (LAÑU) Trobiñu konderriko herria *	LARRA Albaitako saila.
LAÑOSOLO Albaitako saila.	LARRAIN Saratsuko saila *.
LAPITURRI Ogetako lurgintza *.	LARRAKIETA Azkartzako saila, Lpz. Gereñu 1723 urtea.
LA PUEBLA DE ARGANZON Trobiñu konderriko herria.	LARRALDE Marauri eta Saratsuko lurgintza *.
LAREA (LARREA?) Sasetako lurgintza, Lpz. Gereñu 1666 urtea.	LARRANBE Marauriko saila, ereg. 139. 24. 244.
LAREIN (LA REIN?) Baxauriko lurgintza.	LARRANETA Morgasko saila, ereg. 113. 16. 70.
LARIDABIDE Marauriko saila.	

* *Laño (Lañu) herria. Langu da XI mendeko formula, ng taldeak bustidura espre-satzen duela beste Abendangu (Avendaño), Erdongana (Erdoñana), Lekingana (Leciñana) kasuetan bezala. Bergilgona una rega, Langu una rega 1025 urtean, Balparda, Vizcaya y sus fueros I, 388, Rivo de Ibita XXXV rgs. : ... Bergilgona I rg., Langu I rg. 1025 urtean, Serrano, C.S. Millán 105, Layno 1257 urtean (Hergueta). Bere iturrian lat. planum egon bide da pl taldeak soilketa jasaten duela l-ra euskarazko pluma < luma, plantare < landare kasuetan bezala -eta II bustidura gaztelaniaz (llano) (bigarren silabara igaro delarik Laño kasuan)-. Hala ere, antroponimo lantidar baten lldoa (*Flavino / Flavino izenetik, adibidez) ez da baztertzekoa hemen. Ikus F. Fita, "El vascuence alavés anterior al siglo XIV", BRAH III, 230.*

* *Lapiturri saila. "Itt. otra heredad en el termino llamado Lapiturri de dos lugadas a surco de Francisco Marquinez vecino de ...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 277, 1775 urtea.*

* *Larrain saila. Larrain "era". Otra en termino que dizen Larrain de Cavida de media Yugada lindero a tierras de dicho Manuel de Estavillo y de Pedro de Albaina". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 290, 1772 urtea.*

* *Larralde saila. Larralde "paraje de la dehesa". "Otra heredad a la seguridad de dicho censo en termino de Larralde de yugada y media...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 291, 1774 urtea.*

- LARRARTE
San Vicentejoko lurgintza,
erreg. 133. 21. 5.
- LARRASA
Baxauriko saila *.
- LARRASAGA
San Vicentejoko lurgintza,
erreg. 133. 21. 5.
- LARRASKELU
Azkartzako lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1723 urtea.
- LARRASTE (LARROSTE?)
San Vicentejoko saila, erreg.
2. 2. 223.
- LARRATE
Otxate-San Vicentejoko saila.
- LARRATXE
Agiluko saila.
- LARRATXI
Agilu-Axarteko saila.
- LARRATXOA
Azkartzako lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1696 urtea.
- LARRATXU
Agiluko saila.
- LARRATXUA
Azkartzako lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1676 urtea.
- LARRAURI
Baxauriko mendi-sabela, Gonz
Salazar 1873 urtea.
- LARRAUSTI (LARRAOSTE?)
Bustuko saila.
- LARRAUSTRI (LARRAUSTI)
Bustuko saila.
- LARREIN
Imiruri-Otxateko saila.
- LARREKETA
Azkartzako lurgintza, Lpz. Ge-
reñu 1723 urtea.
- LARREKIETA
Trebiñualdeko saila *.
- LARRELUZ
Maururiko saila.
- LARRENETA
Morgasko saila., erreg. 113.
16. 70.
- LARRENIGA
Arrietako saila.
- LARRETUR
Maururiko saila.
- LARRIKUARAN
Agilu-Axarteko saila.

* *Larrasa* saila. Agian, euskarazko *larratz* "terreno baldío" delakoa da. "Itten lo el dicho regidor hipoteco una pieza en termino de la Larrasa de una fanega de sembradura surco por la parte del bochorno a Manuel de Egulleta...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 267, 1772 urtea. Beherago *Larrasaga*.

* *Larreakieta* saila. *Larreaki-* AN, BN "tierra cubierta de matroral, brezo", L "pato, dehesa", *larre-* gehi *-ki* atzizkitik. Sara-n (Lapurdi) *Larreakia* toponimoa ohikoa da. Bere segidakoak dira, orobat, Konderrian *Larreluz(e)* "dehesa larga", *Larratxi* (probableki, *Larregutxi* "dehesa menor"), *Larratxe* (kasu honetan *bitxi*-ren irekiera bokallikoa), *Larralde*, *Larrarte* "entre pastos".

- LARRINBE
Marauriko lurgintza *.
- LARRINBIA
Paritzako saila, erreg. 196.
36. 111.
- LARRINZA
Armentiako lurgintza.
- LARRISKO
Baxauriko saila *.
- LARRUNBE
Marauriko saila, erreg. 202.
40. 161 *.
- LARRUNBIA
Albaitako saila.
- LARRUNDIA
Laño eta Imiruriko saila, erreg.
133. 21. 232.
- LARRUNZA
Albaitako saila.
- LASA
Albaitako saila, erreg. 203.
42. 11.
- LASEKUZUBEA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1734 urtea.
- LASKARRA (LA ASKARRA)
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.
- LASKARRO (LA ASKARRO)
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.
- LASKUZUBEA
Sasetako saila.
- LASTARANA
Sasetako lurgintza, Lpz. Gere-
ñu 1691 urtea.
- LASURA
Golernioko lurgintza
- LATAGUA
Sasetako saila.
- LATXARRUA
Trebñu konderriko saila,
Gonz. Salazar 1637 urtea.
- LATXEKE
San Martin Galvaringo mul-
noa.
- LATXI
San Vicentejoko saila, erreg.
2. 2. 239.

* *Larrinbe* saila. *Larrinbe* "cabe la era". "Itt. otra en termino de Larrimbe de quatro zelemines a surco de heredad de la Jurisdizion de dicho lugar y otra del Caulido". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 284, 1774 urtea.

* *Larrisko* saila. "Itten otra pieza en el termino de larrisko de media fanega surco por el bochorno Manuel Martinez del Campo y por el regañon pieza de Cabildo de dicho lugar". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3348, 268, 1772 urtea.

* *Larrunbe* lurgintza. Nafarroako Gulia ibarrean bada *Larunbe* deituriko herrixka. Bere elementuetan *larre-* "dehesa", *-une* "trecho, espacio" gehi *-be* "cabe, debajo" bide daude. Iparraldeko *La Rhun* (*Larrun*) oronimo ezagunean, eta Nafarroako Larraun ibar-izenean, osagai berak. Ertaroko izendegietan hurrengoak *larre-tik*: *Don Pere Andreu de Larrasoyña* 1309 urtean, *En Larrabeçua* 1475 urtean, *Fernando Sanchez de Larrea* 1490 urtean. Cfr. Términos vascos, 316.

- LATXITURRI**
Uzkioko lurgintza.
- LAUSA**
Sasetako saila.
- LAZAGURRIA**
Doroñuko saila.
- LAZIAGA**
Caricedoko saila, erreg. 794.
125. 234.
- LAZITURRI**
Baxauri eta Lañuko iturria.
- LAZPIARTE**
Argoteko lurgintza.
- LAZURRABLE (?)**
Obekuriko saila.
- LEAZAS**
Frankuko saila, erreg. 248.
59. 17.
- LEGALDIA**
Sasetako saila.
- LEGARDA**
Marauri eta Saratsuko saila.
- LEGARZA**
Trobiñualdeko saila *.
- LEGAZARBE**
Saratsuko lurgintza.
- LEGAZARTE (LEGARZARTE?)**
Saratsuko saila *.
- LEGERAN**
Golernioko mendia.
- LEGOSTE**
Marauriko saila.
- LEJALDIA**
Sasetako saila *.
- LEJARAN**
Bustuko saila.
- LEJERAN (LEJARAN)**
Golernioko lurgintza.
- LEJOSTE**
Argote, Ogeta eta Marauriko
saila, erreg. 201. 39. 20 *.
- LESPIA**
San Vicentejoko saila, erreg.
138. 23. 140.

* *Legarza* saila. *Legar-* B, BN, G, L "grava, gujja, piedrecilla menuda"; -za ugaltasunezko atizkia. Orobat, bada *Legarzabe* (*Lezagarbe* bere metatesia dela).

* *Legazarte* saila. Probableki, **Legazarte* batetik "entre gravas" adieraziz. "Iten otra heredad en dicho termino de Legazarte lauor de media Yugada larga...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 289, 17772 urtea.

* *Lejaldia* saila. (*E*)*lejaldia* "paraje de la iglesia", eta bere ildotik *Lejoste* "tras la iglesia", *Lejaran* (*Lejeran* asimilazio beheranzkoa eta s < j belarizaziozko prozeduraz), *Lexaigi* (**Elexaegi?*) (1482 urtean). *Lejoste* dela eta, esan beharrekoa da -oste latinismoa mendebaldeko eukararen esparrukoa dela, batez ere (nahiz toki berean -*gibel* zaharragoaren adierazpenak dauden Arabako *Ezkibel*, *Gibeleta*, *Gibelondo*, kasuetan).

* *Lejoste* saila. *Lejoste* (*E*)*lejoste*-tik "tras la iglesia" esanahiaz. "Itt. una heredad en termino... do dizen Lejoste de una lugada a surco de Juan de Albaina y el camino". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 277, 1775 urtea.

LESPIKA

San Vicente joko saila, erreg.
138. 23. 140.

LETXARRA

Ladrera-Ozillako lurgintza.

LETXAZAR (LA ETXAZAR?)

Mesanzako saila.

LEZANA

Trebiñu konderriko despoblataua *.

LEZETA

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1589 urtea.

LEZETABAZTERRA

Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1589 urtea *.

LIGORRIA

Ogetako saila *.

LIGURIA (LIGORRIA, LUGORRIA)

Otxate-San Vicente joko saila.

LILORRI

San Martin Galvaringo saila.

LINTORTE (LINTOSTE?)

Ladrera-Ozillako saila.

LIETURRI

Azkartzako saila.

LITITURRI

Azkartzako saila.

LITOKIA

Paritzako saila, erreg. 54. 7.
220.

LITXASO

Marauriko sakana.

(LLANO) ARTAZA

Zurbituko saila.

(LLANO) USABEL

Zurbituko saila.

LOBEIAR

Albaitako saila.

LOBIARAN

Billa Toberako saila.

LOIARRANA

Baxauriko saila, Lpz. Gereñu
1770 urtea.

LOKUARAN

Obekuriko saila *.

* *Lezana* despoblataua. *Lezana* 1257 urtean (Hergueta), Bazen *Letezana* formula 816 urtean. Agian, **Laetitia* antroponimo latinotik dator, ohiko asibilazio erromantikoz ty taldean, Verbentiana < Verbinzana kasuan bezala.

* *Lezetabazterra* saila. *Lezeta*- "lugar de simas"; -*bazterra* "orilla, rincón". *La Leze*, *Leziaga* / *Laziaga* lido beretik.

* *Ligorria* saila. *Lugorri* "tierra roja, tierra seca". "Itt. así mismo hipotecamos otra heredad en termino llamado Ligorria de dos lugadas...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 273, 1774 urtea.

* *Lokuaran* saila. Agian, **Lakuaran* da "valle del lago" adierazpenaz. "Itt. otra en el termino de Loquaran de fanega y media de sembradura teniente á pieza de Juan de Arlucea...". Arch. H. Prov. Burgos, Hipot. 3384, 263, 1775 urtea.

- (LOMA) ISASKANA
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1589 urtea.
- LONPEGI (LOPEGI?)
Arrietako lurgintza, Lpz.Gere-
ñu 1693 urtea.
- LONUTO
Argote-Imiruriko saila.
- LOPEGI
Arrietako lurgintza, Lpz.Gere-
ñu 1827 urtea *.
- LORDO
Meanako aldapa, 1482 urtea.
- LORDUIA (ELORDUIA?)
Paritzako lurgintza, 236. 55.
192 *.
- LORUNA
Imiruri-Otxateko lurgintza.
- LORZA (ELORZA?)
Imiruriko saila, erreg. 63. 8.
56.
- LORZURIA
Baxauriko saila, Gonz. Salazar
1753 urtea.
- LUBIARAN
Billa Toberako saila.
- LUNBA
Ladrera-Ocillako saila.
- LUNBIA
Lañuko lurgintza.
- LUPIARAN
Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1730 urtea.
- LURATE
Mesantzako saila.
- LURPEARAN
Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1691 urtea *.
- LURTIENA
Obekuriko saila, Gonz. Salazar
1730 urtea.
- LUTXARTO
Trebñualdeko saila eta iturria.
- LLORRI (ELLORRI?)
Torreko saila.

* *Lopegi* saila. *Lopegi* "lugar o casa de Lope", izen bereziaren sustraian lat. *lupus* dagoela -gure otso (*Otsanda, Otxoa, Otxokoa, Otxandorena*) delakoaren nolabaiteko ordaina dena.

* *Lorduia* saila. *(E)*lorduia* "espinal" ezaguna da; lehen bokalaren itzalketaz beste *Lorza* *(E)*lorza*, *Lorzuria* / *Lozuria* toponimoetan bezala. Euskal tokizenek lehen silaba galtze horretan gerta daiteke gaztelaniak bigarrenko silaban, maiz, duen azkartze fonikoaren ondorioa. Hemengo *(E)*lorduia*-k, bestalde, *Orduya, La Arduya, Arduya* gisako trakesturak jasan ditu Trebñualdean.

* *Lurpearan* saila. *Lurpe*- "cabe la tierra, subterráneo"; *-aran* "valle". Nafarroan bada *lupeko* "arraclán cebollero" hitza. *Lopiaran, Lubiarian, Lupiaran* kasuetan ere *-aran* osagaia ematen da.